Fleos y creyents

ARXIU TEATRAL MILLÀ
Compra i venda de comèdies de totes menes
Carrer de Sant Pau, 21. - BARCELONA

DOS PESETAS

R. Borlan

20

ATEOS Y CREYENTS

Digitized by the Internet Archive
in 2010 with funding from
University of North Carolina at Chapel Hill

http://www.archive.org/details/ateosycreyentsdr00bord

ATEOS Y CREYENTS

DRAMA EN TRES ACTES Y EN VERS

original de

D. Ramón Bordas y Estragués

Estrenat ab brillantíssim éxit en el
Teatro Catalá, instalat en el Teatro Romea de Barcelona
la nit del 19 de Janer de 1892

SEGONA EDICIÓ

BARCELONA
Tipografía de F. Badia, Doctor Dou, 14
1898

Al eminent primer actor y notabilíssim director d' escena

Don Pere Riutort

Son atmirador y amich afectíssim

L' Autor.

REPARTIMENT

PERSONATJES	ARTISTAS
Genovev.	*D.ª Adela Clemente*
Constantí	*D. Pere Riutort*
L' Abat Lambi.. . . .	» *Jaume Martí*
Climent.	» *Modest Santolaria*
Melcior.	» *Iscle Soler*
Ricart..	» *Joaquim Pinós*

Monjos.

L' acció passa en lo monastír de Sant Martí de Canigó, prop del lloch de Casteil, departament dels Pirineus orientals, y en lo día 27 d' Agost del any 1749.

ARCHIVO DE LIBROS TEATRALES
— DE —
A. PANÉ
Nueva de Dalt 2, bajos
BARCELONA

Acte primer

Un pati enllosat del monastir. Al fondo, un gran arch de pedra picada, que dóna pas als cláustres, dins dels cuals y en últim térme s' hi véu una porta, que dón' á fora: á la dreta la paret del convent, ab grans finas trals; en primer térme una porta; en segon térme, la de la escala, y al fondo dreta, entre la paret y l' arch, la portalada, que, oberta, deixa véurer la carretera que 's pert al lluny serpentejant entre rocas y árbres: á la esquerra, la paret de la iglesia, ab finestrals de vidres de colors; en primer terme, un llarch pedrís per séurer y una sisterna, ab curria y cadena de ferro y un canti d' arám; en segon térme, una porta, ab cancéll, y al fondo esquerra, entre la paret y l' arch, la torre de las campanas y del rellotge.

ESCENA PRIMERA

MELCIÓR, *per la porta de la iglesia y dirigintse á la de la escala del convént: aviat Ricart, per la portalada: pe'ls cláustres s' hi passéjan alguns mónjos, que al cap de poch desaparéixen.*

MELCIOR — Gracia á Déu! Tan tart, un frissa:
encara tinch d' esmorsar:
si 'n tróbo; no haja de dar
als gats alguna palissa.
Cálla; aquell es en Ricart.

Vé de préssa.

RICART (*Ab sarró y llansó de cassar áligas.*)
Hola Melciór.

MELCIOR Déu te fássa bó... y millór.

RICART Déu ho fássa.

MELCIOR ¿D' hónt véns, tan tart,
y ab los arréus de cassar
las áligas?

RICART (*ab enfado.*) Jo pugués
enastá... ¡així! á qui volgués
(*ab lo llansó.*)

MELCIOR ¿Y aixó?

RICART. No, re; es un parlar.

MELCIOR Ah, per xó.

RICART Vaja, he volgut
surtí, á tráure'm las caborias;
que passan unas historias
pe 'l món!...

MELCIOR Si, es món.

RIÇART Bén perdut!
Oh!... y será mal per tots. Ey,
aixó es un pensament meu.

MELCIOR ¿Y es?

RICART. Que si ben prompte Deu
no 'ns envía un sant remey,
¡ay, pobre nació francesa!
la condemnada heretgía
va creixént més cada día,
d' un modo que fá feresa.

MELCIOR També créixen los bons.

RICART Si,
y d' aixó encara ventura.

MELCIOR ¿Y donchs, home, qué t' apura?
Si 'l món sempre ha estat així.

RICART No pas com ara.

MELCIOR Igual. Bah,
tónto, aixó no t' encaparri.
Mentras cap d' ells no t' amarri...

RICART ¿A mí?
MELCIOR Deixa 'l món rodá.
RICART Que no ho probin me sab greu.
(*ab lo llansó.*) Ab aixó, vull defensarme!
¿Qué mes vull jo que salvarme,
matant enemichs de Deu?
MELCIOR ¿Com?
RICART Qui mor per Deu vá al cel.
MELCIOR Si no 's pert, per massa crédul.
RICART ¿Per massa? Contra l' incrédul,
jo tinch de boig un' arrel!
Aixís tothom fos com jo;
á somatent tocaríam,
contra ells, y no 'n deixaríam
en tot Fransa, un per llavó!
Ab los punyals y 'ls fusills
y 'ls llansóns, faríam feyna,
y cuan deixaríam l' eyna
fórem lliures de perills.
MELCIOR Me sembla que ho prens molt fort.
RICART Es que la que 'm passa... es bona!
Ja os ho diré un' altra estona.
MELCIOR Si, perque ara llauras tort;
y jo encar he d' esmorsar;
que, si no estés en dejú.
y ab los gats res hi ha segú,
ja 't deixaría esplicar,
descarregant tot lo feix;
perque 't veig encaparrat;
y creume, 'l mon sempre ha estat,
es y será lo mateix.
RIÇART Vos aixó ho diheu.
MELCIOR Y tinch rahó.
Si vols viure y estar bé,
no fássas may cas de re.
RICART Vos ray... (*descargola la punta dal llansó y la fica dins del sarró, fent que se 'n va*

per la primera porta de la dreta.)

MELCIOR ¿Jo ray?... Donchs, per xó.
(tá que se 'n vá y torna.)
Ah, escólta: 'l vespre, completas;
que demá es Sant Agustí.

RICART Gloriós.

MELCIOR Ja sabs que vull dí.

RICART Llums y rams

MELCIOR Y campanetas.
(en Ricart se 'n va per la porta indicada y en Melcior per la de la escala, cuan apareixen Constantí y Genoveva per la portalada.)

ESCENA II

CONSTANTÍ *y* GENOVEVA, *aquesta porta una panareta de rams de flors y 'ls dos se dirigeixen á la porta de la iglesia.*

CONSTANTI Ni en aquets rams, ben segú,
ni en cap jardí, hi ha una rosa
com las de ta cara hermosa.

GENOVEVA Ni en lo mon, per mi, un com tu,

CONSTANTI ¿M' estimas molt?

GENOVEVA Ho sabs bé.

CONSTANTI ¿Serém ditxosos tots dos?

GENOVEVA Jo ho seré, si tu ets ditxós.

CONSTANTI Y si ho ets tú, jo ho seré.

GENOVEVA ¿Sempre aixís m' estimarás?

CONSTANTI Ab tot lo cor, ja ho pots creure.

GENOVEVA Oh! y jo... *(separantse de moment al trobarse ab la cara d' ell prop de la seva.)*
Ey!...

CONSTANTI *(ab amorosa sonrisa.)* ¿Qué?

GENOVEVA *(somrient ab rubor.)* Ho poden veure.

CONSTANTI (*id.*) ¿La culpa á qui la darás?
GENOVEVA (*id.*) A tu, que t' acostas.
CONSTANTI (*id.*) ¿Jo?
Tu has sigut.
GENOVEVA Si...
CONSTANTI Ja 'ns casém.
GENOVEVA Oh, encar no ho som.
CONSTANTI Ja ho serém.
GENOVEVA Be m' ho penso.
CONSTANTI Es clar.
GENOVEVA (*dirigintse á la iglesia.*) ¿Vens?
CONSTANTI (*Ap.*) Oh!...

ESCENA III

CONSTANTI, GENOVEVA *y* RICART

RICART Ells! (*sortint y apart.*)
CONSTANTI (*deixantla á la porta.*) Fins després.
GENOVEVA Constantí...
¿No entras tú?
CONSTANTI (*ab naturalitat.*) ¿Jo?.. ¿Qué hi farè?
RICART (*ap.*) ¿Qué hi fará, diu!
GENOVEVA Sent ja aquí...
CONSTANTI Ves tú; jo t' esperaré.
RICART Si, á fora, es clar!
CONSTANTI (*com estranyant'ho.*) ¿Qué vols dí?
RICART No, á tu res. No, res! (*ab enfado.*)
CONSTANTI (*somrient a n' ella.*) Corrents.
GENOVEVA No 't cansis d' esperá.
CONSTANTI Oh, gens. (*se 'n va.*)

ESCENA IV

GENOVEVA *y* RICART

RICART Vina; escolta, Genoveva. (*ab interés.*)
GENOVEVA ¿Qué hi ha?
(*deixa la panareta sobre 'l pedrís.*)

RICART — Tu ets germana meva...
y jo... germá teu. ¿M' entens?
Vull dirte, ara qu' ell es fora,
que, tant jo, com tú mateixa,
hem de desfé una madeixa
que 's pót embullá, en mal' hora.

GENOVEVA — ¿Qué vols dí?

RICART — Ab en Constantí...
ho sé d' avuy, no 't convé
fèrt'hi géns amiga

GENOVEVA — (*ab sorpresa*) ¿Qué?

RICART — Que 't pót portá á mal camí.

GENOVEVA — ¿Y ara!

RICART — Es mólt clá: es un avís
que 'l germá 't dóna.

GENOVEVA — Baboya.
¿Y ara te 'n recordas?

RICART — Noyá,
jo t' ho dich, perqu' es aixís.
Oh!... y fins témo!...

GENOVEVA — Bé, ¿qué téms?
Parla.

RICART — Créume! Som germans.
Si, riu!

GENOVEVA — Donas rahóns tan grans...

RICART — Jo, al menos, t' aviso á témps.

GENOVEVA — Donchs, has fét tart.

RICART — ¿Que os voleu,
pót ser?

GENOVEVA — ¿Tot just te n' adónas?

RICART — Sóu bén bé 'l diable las donas!

GENOVEVA — Y tu éts un beneyt de Déu.
Fá un any que ho sabs.

RICART — ¿Cóm, un any?...
Encara no fá un minut
que ho has dit: ara ho he sabut.

GENOVEVA — Que parlis així es estrany.

RICART — No.

GENOVEVA Ricart, tu sabs mólt bé
que d' ensá qu' ell ha tornat
de Montpellé, hon ha estudiat
la carrera que are té,
l' amistat que ja 'ns hem dut
de petits, ha anat creixént,
y 'l foch d' amor encenént,
passió ardénta á sé á vingut.
Y com jo á n' ell no he enganyat,
ni ell tampoch m' enganya á mí...

RICART (*inter.*) Cálla, cálla!

GENOVEVA T' ho vull di.

RICART No ho vull sabé, y s' ha acabat!

GENOVEVA Que digas nó ho vóls sabé,
aixó ja es un' altra cosa;
pro ho saps, fá temps.

RICART Pro 'm fá nosa.
saber'ho y dich que no ho sé!
Y ell no t' estima, ni pót,
ni déu, ni es just, ni es del cás,
ni 't convè donar ni un pas
més ab ell; ja está dit tot!

GENOVEVA Vaja, no sigas així:
avuy matéix hem tractat
de parlarne al Pare Abat,
per casarnos.

RICART ¿Tu... ab ell?

GENOVEVA Si.

RICART Ay, ay, ay! qué 'n vas d' errada!
Y á més, encar que aixis fós,
no os podéu casar tots dos,
ni 't voldrá tan desgraciada
nostre senyor oncle. Ca!...
ni os voldrá escoltar!

GENOVEVA ¿Per què?

RICART Massa que ho sabrás! Bé, re;
ara ell aviat baixará,
com cada día, y jo... mira,

mentras tant li vaig á dí
que 'l qu' es tu ab en Constanti,
no pót ser! Plora, suspira,
rabia; ab lo temps, tot pássa!

GENOVEVA Bé, escólta.

RICART (*anantse'n*) No escólto gens!

GENOVEVA Més ¿qué hi há? ¿qué sabs? ¿qué téns?

RICART Res; que jo t' estimo massa!
(*se'n vá per la porta de la escala.*)

ESCENA V

GENOVEVA

¿S' ha vist un cas com aquest?
Més ¿qué li ha entrat al magí?
Y 'l senyor oncle, al sentí
lo que diga aquet ximplet,
en contra d' en Constantí...
Déu sab lo que pót sucsuhi!
M' ha deixat lo cor estret!
No puch créurer que l' amor
qu' en Constantí véig qme 'm te,
si no fós bén verdadé
y no 'm parlés ab lo cor;
pugués fingirme 'l tan bé.
¿No 'ns casém? donchs, no pót sé!...
no ho vull créure!... es un error!
Si, ell es tot méu!... tán segú,
com es certa sa bondat,
y d' ell una indignitat
no la probará ningú.
Per més que ho haja dit algú,
no Constantí, no es vritat,
es fals, ménten, éts honrat!...
ells ho fóssen tant com tú!

ESCENA VI

GENOVEVA *y* MELCIOR *haviat l'* ABAT *y després* RICART.

MELCIOR ¿Qué tens?... ¿Ja te 'n passa alguna
també á tú?

GENOVEVA ¿Perqué ho diheu,
Melcior?

MELCIOR Be, no; millor dona.
¿Ja has dut los rams? Ah, ja 'ls veig.
(*ella vol ensenyárloshi.*)
No; que baixa 'l Pare Abat,
y ara he d' aná ab ell: després.

ABAT. (*á Genoveva que se li acosta y li besa la má*)
Tan bona, neboda meva,
y ditxosa 't fassa 'l Cel,
com jo de cor t' ho desitjo.
(*Genoveva creu interpretar favorablement las paraulas que ab intenció li ha dít l' Abat y deixa escapar un lleuger suspir del seu cor, recobrant tota la esperansa; l' Abat ho comprén y li diu baix.*)
No te 'n tornis, sens di 'm res.
Melcior.

MELCIOR Pare Abat, estich
á vostras ordres.

ABAT Adém.
(*se 'n van pe 'ls cláustres y Ricart s' acosta á Genoveva.*)

ESCENA VII

GENOVEVA *y* RICART

RICART ¿Qué t' ha dit, cuan li besabas
la má?

GENOVEVA Ja ho has sentit.
RICART Be,
vull dir després y en veu baixa.
GENOVEVA Si figura't.
RICART Ah, ¿res més?
Donchs, ja ho sab y vol parlarte.
GENOVEVA Bé ¿qué ha de dirme? ¿de qué
m' ha de parlar? ¿que li has dit?
RICART Be prou que t' ho dirá ell.
(*ja que s' en va.*)
GENOVEVA No sigas aixís; escolta!
RICART. No; perque tampoch me creus!
(*entra á la iglesia.*)

ESCENA VIII

GENOVEVA *aviat* CLIMENT

GENOVEVA Deu vulga que no m' enganyi
lo méu desitj! Ah!... en Climent:
qu' estrany.
CLIMENT (*per la portalada*) Genoveva... hermosa,
¿Sabéu en Constantí hónt es?
GENOVEVA ¿L' heu menester?
CLIMENT Com d' avuy
no l' he vist y sé que vé
aquí, per acompanyarvos,
alguna vegada...
GENOVEVA Es cert.
CLIMENT Y dich—per acompanyarvos—
perque sé que festagéu,
y perque os véu maca, y... vaja,
perque per tot lo demés,
no 'l faig tan tónto.
GENOVEVA (*sorpresa ab intenció*) Ell m' estima.
CLIMENT Oh, aixó ray... (*ap.*) Massa que ho crech!

GENOVEVA Donchs no sé que voleu dir
que, per lo demés, no 'l feu
tonto. ¿Qu' es lo demés?
CLIMENT Dona,
los monjos... y las parets
del monastí... y altras cosas
que no vull creurer jo qu' ell
vinga aquí per contemplarlas.
GENOVEVA ¿Per qué no?
CLIMENT Perque, poguent
contemplar la vostra cara,
no vindrá á veure angelets
y sants de fusta.
GENOVEVA ¿Y si ho feya,
fora tonto?
CLIMENT Y per complet.
GENOVEVA Vos no hi fareu gayre nosa
á missa, segurament.
CLIMENT Nosa, en lloch m' agrada ferne.
GENOVEVA Ell be hi va.
CLIMENT (*Burlantse'n.*) Hi deu fer servey.
GENOVEVA ¿Qué heu parlat ab en Ricart?
CLIMENT ¿Ab vostre germá? ¿De qué?
GENOVEVA D' en Constantí... ó de mi.
CLIMENT No.
(*ap.*) Aixó marxa.
GENOVEVA (*ap.*) No ha estat ell.
CLIMENT ¿Que os ha dit alguna cosa
de mi en Ricart?
GENOVEVA De vos, res.
CLIMENT Per xó, perque ho estranyaba.
GENOVEVA (*ap.*) No ho entench.
CLIMENT (*ap.*) Ho ha sabut fer.
GENOVEVA (*ap.*) ¿Quí haurá estat?
CLIMENT Be, ¿en Constantí
ha vingut?
GENOVEVA Si, y si no es

per fora, no pot ser lluny.
ell tornará.

CLIMENT ¿Ho sabeu be?

GENOVEVA ¿Qué ho dupteu?

CLIMENT Sols ho pregunto.

GENOVEVA May m' ha enganyat.

CLIMENT Y 's compren;
si estimant, ha d' enganyarvos.
quan no estimi, ¿qué ha de fer?

GENOVEVA ¿Quan no estimi?

CLIMENT Be, entengueume;
vull dir, si no os estimés.

GENOVEVA Es que jo no 'n tinch cap dupta.

CLIMENT Perque 'l creuréu.

GENOVEVA Si que 'l crech.

CLIMENT Y ja qu' ell tant os estima,
vos l' estimareu també,
del mateix modo, suposo.
Si só indiscret, perdoneu
la pregunta.

GENOVEVA Correspondre'l
dech y sé, com se mereix.
Y encar que siguéu amichs;
no vull pas creurer jo qu' ell
os haja fet tal encárrech,
per saberho més de cert.

CLIMENT Será... que no ho necessita.

GENOVEVA Será... y cualsevol ho veu,
que ningú encarrega á un altre
lo qu' ell sab per si mateix;
com tampoch ningú pot dirme,
cóm el mateix, l' amor seu.
¿Voléu res mes?

CLIMENT No; sols dirvos
qu' ell... te bon gust.

GENOVEVA Grans mercés.
Avuy hi ha completas, som
pobordesa... y tinch que fer.

(*pren la panereta de sobre 'l pedrís y, quan es á la porta de la iglesia, li diu.*)
Si os hi veig, os daré un ram.

CLIMENT Gracias; fan olor d' encens.

GENOVEVA Pitjor per vos. (*entra á la iglesia.*)

ESCENA IX

CLIMENT, *aviat* CONSTANTÍ

CLIMENT Pobordessa!...
Constantí, aquet manso anyell
ja t' ha encomanat la llana;
sort que jo t' esquilaré.
Si li ha entrat fe religiosa
y estima... no 'n trauré res!
Y he de lográ 'l meu propósit;
jo ab ma cosina he de fer
que 's casi: així 'm quedo lliure,
ella ab honra y ell re hi pert!
No, á Casteil de Canigó
no he vingut jo inutilment.
Jo veuré per hont respira
y segons com... no hi ha mes,
de tots modos jo he de treure'l
de las mans d' aquesta gent!
y quan vaig á un fi, no miro
may los medis. Donchs, de dret!

CONSTANTI ¿Y aixó? (*estranyant qne siga ell.*)

CLIMENT Ah, ¿ets tú? me 'n alegro;
per tu he vingut.

CONSTANTI ¿Justament
aquí, y pensante trobarm hi?

CLIMENT Justament.

CONSTANTI Donchs, aquí 'm tens.

CLIMENT Jo... so abogat, rich y lliure;

ja ho sabs, per única lley
tinch jo... 'l pensament. Tu ets metge,
t' has quedat aquí á Casteil
de Canigó... y vas tornante,
noy, ó hipócrita, ó béneyt!

CONSTANTI Endevant; lo qu' es per ara,
lo comensament va be.

CLIMENT Jo dich sempre lo que penso,
y á demés. per tot arreu,
las ideas que professo
las poso de manifest,
y las sostinch sens duptes
y en ellas som conseqüent:
no com tu que lo que pensas
ho contradius ab los fets.

CONSTANTI ¿Vens á censurá 'ls meus actes?

CLIMENT Sí! Jo 't creya... ab mes talent,
ab més convicció de ideas
de voluntat més enter.

CONSTANTI Segueix.

CLIMENT Es que tu aquí dorms,
y ja hem arribat á un temps
qu' es necessari semblar
lo que se siga: ¿comprens?
que lo nou ha d' aixecarse,
y ha d' enfonsarse lo vel!,
y caurá lo que ha de caurer,
perque tots hi ajudarém!
Si pensas, com ans pensabas,
fes que no 's veja al revés!

CONSTANTI Estich ben curat d' espants,
y com ningú ha de da 'm re,
jo no som d' aquells que parlan
á tot hora pe 'l passeigs
y pe 'ls carrés y las plassas,
manifestant pensaments
que 'n diuhen. .

CLIMENT Be, vaya, lo que 'm temía;

t' has tornat... que no 't conech.
jo ja comprench que aquí 't busquis
un modo de passá 'l temps,
mes, hi ha tanta diferencia
de lo qu' erats á lo qu' ets
que ja ficat entre espinas
just es que hi deixis la pell.
Ja sabs que jo no acostumo
parlá en l' ayre: ho sentiré
per tu... y per las pobordessas
que guarneixen altarets
ab rams; que... tot y ser macas,
una volta ja 'ls convents
de Fransa tancats que sigan,
no trobarán cap benyet...
com tu, per ecsemple!

CONSTANTI Calla!
d' una vegada!

CLIMENT Ah!... ¿te 'ns sents!...
sembla qu' he tocat al viu.

CONSTANTI Lo que sembla... y es lo cert
que hi ha tanta diferencia
de tu a mi, com n' hi ha, Climent,
entre 'l creyent y 'l fanátich.
Millor dit: entre 'l creyent
y jo, hi se veurer tants punts
de semblansa, com n' hi veig
entre 'l fanátich y tu

CLIMENT No t' entench.

CONSTANTI Per xó ets com ets.

CLIMENT Parla.

CONSTANTI Escolta: 'l creyent calla
y practica lo que creu,
qu' es obligació y no mérit
lo cumplí ab los seus debers.
Lo qui es.. per desgracia, ateo,
per convicció, entenme be,
si es honrat y no no 'n fa gala,

com home, ab lo mon cumpleix.
Per xó, 'l creyent al ateo
no l' odia, 'l compadeix;
l' ateo al creyent respecta,
cap odi tampoch li te.
Aixís es que l' un y l' altre
obra, segons sent y creu;
si en lo pensar dissenteixen,
en sentir son lo mateix.
Si jo aixís hagués de veure'm...
si 'm sentis... si jo tingués
forma d' home, ab cor de fera,
m' odiaría á mi mateix!
y, esclatant de pura rabia,
pagaría 'l deute prest
á la terra vil, tornantli
destruit tot lo meu ser!

CLIMENT Be, home, ¿sabs que t' esplicas?
si fossem en altre temps,
podrias fer mes négoci
que sent metge. Re, está llest,
has errat la carretera.

CONSTANTI Si, sé abogat de sequer,
com tu, y home lliure, ¿eh?

CLIMENT No,
capallá! Predicas be.

CONSTANTI Be, veurás; com mes amichs
més clars; jo aquí hi tinch que fer;
vull dir que, si vols anarten,
no m' esperis.

CLIMENT Al revés:
veig que portas una marxa
dreta cap á la pendent
y vas á volcá y t' estrellas.

CONSTANTI No 't necessito.

CLIMENT Ja ho veig;
al contrari, que 't faig nosa;
donchs, per xó! Si veus que ho sé:

ella es guapa, tu li agradas,
y tu... es clá, 't deixas voler.
No, no; si jo ja suposo
la teva intenció quin' es;
mes aixo es un joch de trampas,
que qui 's pensa guanyá hi pert,
y que, quan voldrás deixarten,
ja estarás penjat.

CONSTANTI Climent!
Jo no 'm deixo voler d' ella
en lo sentit que tu 't creus;
que m' estima y jo l' estimo.

CLIMENT ¿Que tu... l' estimas?

CONSTANTI Si! ¿y qué?

CLIMENT Quina calor!

CONSTANTI No t' ofeguis,
per tan poch; encar hi ha més;
y es que li he donat paraula.

CLIMENT ¿Paraula...?

CONSTANTI Y li cumpliré.

CLIMENT ¿De ferte sacristá? Mira,
no fora mal pensament.

CONSTANTI Paraula de demanarla
per esposa, avuy mateix!

CLIMENT Vaja!

CONSTANTI Cert!

CLIMENT Deixa'm que búfi,
que 'l qu' es tu, ja estás ben fresch!
Ve t' aquí perque jo som
un fanátich... y un pervés!...
y tu... per desgracia, ateo!
Cobart! Lo qu' ets tu un creyent,
fent d' ateo vergonyant!
un hipócrita complet!

CONSTANTI *(reprimintse.)*
Está bé; tens rahó, per dirme
tot aixó; jo t' he dat peu;
mes, ja he acabat!

CLIMENT ¿Hem renyit?
CONSTANTI Tu dirás!
CLIMENT Donchs, ja 'ns veurém!
Ants no arribis á casart'hi...
pénsat'hi!
CONSTANTI Ja ho sabs!
CLIMENT Corrents!
De tot lo que 't sucsuheixi,
culpa 't sols á tu mateix! (*se 'n va.*)

ESCENA X

CONSTANTI

¿Tractará de comprometre'm...?
Es capás! Si com amich
obra aixís, sabent qu' estich
per casarme ab Genoveva...
ja que amich no 'm dona treva,
milló 'l vull per enemich!
Oh!... jamay á sa familia
jo hagués vist, ni hagués tractat,
ni á Montpellé hagués jo estat,
ni ell may aquí hagués vingut!
Malehit siga qui ha sigut
causa de nostra amistat!
Sort que no han de preguntarme
si só ateo ó só creyent
per' efectuá 'l casament,
ni jo ho he de revelar...
ni enganyá qui 'l sí sab dar
ab tot l' amor que 'l cor sent!

ESCENA XI

CONSTANTI *y* RICART

RICART (*Surt de la iglesia y 's dirigueix á la porta primera de la dreta.*) ¿Ja has tornat?
CONSTANTI Hola, Ricart.
RICART ¿Que téns por que algun calsobre
de la iglesia 't cáyga sobre?
CONSTANTI No.
RICART Ja fas bé; així, á resguart.
CONSTANTI Tu tot ho préns...
RICART (*inter.*) Mal, ja ho sé.
(*ap.*) Be te 'n trauré prou d' aquí!
(*se 'n vá, cuant surt Genoveva de la iglesia.*)

ESCENA XII

CONSTANTÍ *y* GENOVEVA

CONSTANTI Genoveva!
GENOVEVA Constantí..!
Calla, 'l senyor oncle vé,
Una paraula: parlarme
vol de tú y del nostre amor.
¿Puch assegurá, en rigor..?
CONSTANTI (*inter.*) Oh, si, no pots tu enganyarme,
ni 't pot enganyá 'l meu cor.
Quan te vinch á demanar
per esposa, ben segú
n' estich jo y tu 'n deus estar.
GENOVEVA Si, y de mi no pots duptar

que ho desitji, tant com tu.
Mes, si ell algún dupte te...

CONSTANTI (*inter.*) Si tu no 'n tens cap de mí,
¿com ell lo podrá tení?

GENOVEVA Tinch fé en tú.

CONSTANTI Y jo en tu també.

GENOVEVA (*baix*) Ell. *(Surt l' Abat de la iglesia cap á n' ells.)*

ESCENA XIII

GENOVEVA, CONSTANTÍ *y l'* ABAT

CONSTANTI (*descubrintse*) Pare Abad, tinch lo gust
de saludau's, respectuós.

ABAT. També, en nom de Deu, jo á vos
os saludo, com es just.
He surtit, perque he citat
á la meva nebodeta,
per parlarli una estoneta,
d' un asunto... delicat.
Si no teniu molta pressa...
perque, al veureos, vull pensarme
que haureu vingut per parlarme
de cosa que os interessa.

CONSTANTI Es molt cert, y com no 'm vé
d' un moment, sera un' altra hora.

ABAT No.

CONSTANTI Tornaré.

ABAT Bona fora.
Retireu's; jo os cridaré. *(se 'n va per la portalada, acompanyantlo l' Abat algúns passos, cuant surt en Ricart, ab un feix de ciris sota 'l bras y dirigintse á la iglesia, passant pe 'l costat de Genoveva.)*

ESCENA XIV

L' ABAT, GENOVEVA *y* RICART

RICART (*baix á Genoveva*) ¿Veus? lo 'n tráu!
ABAT (*á Ricart*) Tu, surt d' aquí.
RICART (*ap.*) Quin xasco!
GENOVEVA (*al Abat per Ricart.*) Es qu' ell no sab...
RICART (*inter.*) Prou!
ABAT (*ab autoritat*) Véste'n!
RICART (*ap.*) ¿A qué trau cap?
Jo sabés que li vol dí! (*se 'n vá.*)

ESCENA XV

GENOVEVA *y l'* ABAT

ABAT Antes que tot, Genoveva,
de tu espero la vritat;
que, ab ella, 'l teu cor jo véja...
com á través d' un cristall.
GENOVEVA Ja sabéu, mon senyor oncle,
que may ménto; Déu me 'n guart.
ABAT. Tu estimas á n' aquet jove,
segons crech, ja molt temps ha:
y dich—crech—perque recordo
que un día... pót ser fa un any,
vares dirme qu' ell te había
son amor manifestat.
GENOVEVA Si, senyor oncle, y vaig dir'ho
igualmént al méu germá.
ABAT. Si, ja ho sé. Y també recordo
que 't vaig respóndre... com sabs,

que las vocacións no 's privan;
que á Déu lo matéix li es grat,
cumplint bé, un estat que un altre;
mes que tampoch es del cas
seguir del cor los impulsos,
sens regularlos lo cap.

GENOVEVA Per xó, diént'ho al senyor oncle,
consultaba al Pare Abat.

ABAT. Y per xó vaig jo informarme
d'aquet jove... per mi estrany;
vull dir, que no 'l coneixía
per re: á sa familia ray...
tan son pare com sa mare
eran honrats y cristians,
com ho eran los téus (*vevént qu' ella s' aixuga una llágrima.*) Bé, vamos,
són al Cel, no plóris pas.

GENOVEVA No os ficséu, mon senyor oncle,
en mon modo de parlar,
qus 'l cor que sént no demana
formas ni ideas al cap.
Jo á n' en Constantí l' estimo...
ab tota l' ánima!... y tánt
me crech ser d' ell estimada
y tan digne y tan honrat
jo 'l sé véure, en tots sos actes,
com lo cor pót desitjar.
Jo no sé per quina causa,
ó coincidencia fatal,
mon germá abriga sospitas,
que os haurá manifestat,
de la dignitat, ó l' honra.
ó la fé del méu amant.
(*Vevént que vol interrom.*)
No, senyor oncle, no dupto
del afécte d' en Ricart;
es per ecsés de carinyo
que 'm té, ja ho sé, per xó ho fa;

mes aquet afany que mostra
per ma ditxa vé á ser tal,
que fins sembla gelosía,
ó egoisme mal fundat,
ó temor de que, casantme,
ja en mon cor no hi quédi espay
per guardar'hi com fins ara,
son carinyo de germá.

ABAT Tant com aixó...

GENOVEVA No pót sé altra.
Y encar que, aixis ell pensant,
lo temps vingués á donarli,
sinó tota la rahó, part,
¿quina culpa jo tindría
de que l' amor natural
d' esposa, féntse més íntim
y més fort sempre y més gran,
convertint en brasa víua
lo méu cor enamorat,
de sa ardént passió las flamas,
en lloch d' apagarse may,
deixéssen tot altre efecte
solaménl guspirajant?
Y voldria que 'm diguésseu
¿quina culpa, si per cas,
tení 'l méu marit podría,
estimantme també igual?
Jo crech que aixó, en lloch de culpa,
es lley del cor humá;
perque Déu pe'ls cors decreta
y 'ls dóna la voluntat
y en ells lo sentiments ficsa
y en ells los déix' arrelar
y en ells viuhen y en ells créixen
y asseguran, ab la pau,
tot lo goig y la ventura
qu' en lo mon se pot trobar!
Y es per xó que tant estimo

y que só estimada tant!...
Y si estimar no debía,
per ser l' amor un engany!..
aixecant al cel la vista
y ab llágrimas cara á vall,
invocant á Déu diría:
—ja qu' esti no pe 'l méu mal,
arranquéume, Senyó, al menos,
aquet cor que m' heu donat!

ABAT Bé, si; estás enamorada
y per xó aixis has parlat.
Si t' estima... y de tu es digne,
jo ho sabré, mes que tu encar.
Com que vull la teva ditxa,
bén segur també he d' estar,
de qu' en sas flors no s' hi amaga
l' astuta sérp del engany.
No, no ho penso, ni ho voldría;
mes ni 'l dupte ha de quedar.
Déixa'm fé. (*se dirigéix al fondo, cuan se deté al véurer á Constantí á la portalada.*)

ESCENA XVI

GENOVEVA, *l'* ABAT *y* CONSTANTI

CONSTANTI He vist que veniau,
per mi...

ABAT. Si; podéu passar. (*Constantí se coloca á la dreta del Abat y Genoveva á la esquerra; mentras l'Abat li parla, ell demostra inquietut que procura dissimular, mes no deixant de mirar al fondo.*)
Conversa preparatoria
será aqueixa, si per cas,
d' altras que haurém de tenirne,

ajudant Deu. Ja enterat,
per Genoveva, dels vostres
desitjos... molt naturals...
si son justos, aceptables
serán per mí. Per lo tant...

CONSTANTI ¿Voleu que tanqui la porta? (*la portalada*)

ABAT (*ab estranyesa*)
¿Aquélla..? No 's tanca may,
sino de nit.

GENOVEVA (*íd. á Constantí*) ¿Y aixó?

CONSTANTI Temo
que algú 'ns vinga á destorbar.

ABAT Estarém molt prompte entesos,
si, com crech, me parleu franch;
perque, com he dit, tindrém
temps després per parlar llarch.

CONSTANTI Tot lo que os haja dit ella,
lo meu cor també os dirá;
que ja aquí no 'm trobaría,
per parlarn' al Pare Abat,
dantli 'l dret de preguntarme,
jo ab deber de contestar.

ABAT Sent aixís, perque pugueu,
sens cap temor, espressau's,
ni ningú 'ns vinga á interromprer,
anirém al meu despaig.
(*lo rellotge de la torra toca las deu.*)
No, esperu'; deixeu que passi
primer la comunitat.

(*Venen los monjos pe 'ls cláustres y arriban fins al arch, descubrintse tots; l' Abat, se coloca en mitj de la escena y 's descubreix per dir l' Ave María; Ricart surt de la iglesia juntament ab Melcior; un y altre 's colocan en segón terme y s' agenollan; Genoveva s' agenolla al costat del Abat; Constantí, comprén la situació y 's descubreix, al mateix temps que apareix en*

Climent á la portalada y sense passar del llindar, ni descubrirse.)

ESCENA XVII

GENOVEVA, *l'* ABAT, CONSTANTÍ, RICART, MELCIOR, CLIMENT *y* MONJOS

GENOVEVA (*á Constantí*) Las deu. (*se agenolla.*)

CONSTANTI (*comprenentla y descubrintse.*)
Jo.
al veurer á Climent, ap.)
Ell!

ABAT (*á Climent ab dulsura.*) Descubriuvos, que tocan horas, germá.
(*En Climent se descubreix y, donant una mirada á Constantí que aparta la vista, se tapa la boca ab la ma per no esclafir a riurer, ab l' intenció de comprometre'l: Ricart se 'ls mir' ab recel.*)
Ave, María Purissima.

TOTS Concebuda sens pecat.
(*En Climent esclafeix á riurer y, mentres Constantí fa un moviment de indignació cap á n' ell, Ricart s' alsa dihent als dos ab ira mal reprimida.*)

RICART Tingueu mes respecte, incréduls!

CLIMENT ¿Veus? (*á Constantí com reprenentlo per darli la culpa y sens deixar de riure.*)

CONSTANTI (*baix*) ¡Indigne!

CLIMENT (*fort*) Donme encar la culpa á mí, si coneixes!
(*retirantse un poch cap á la portalada sens deixar de riure.*)

RICART (*á Const.*) Agenolla't, si es que sabs!

(*Agafa á Constantí per sobre la espatlla, ab tota la seva forsa obligantlo á caurer agenollat als peus del Abat: aquet, Genoveva, Melcior y 'ls monjos se quedan frets d' esglay: Climent desapareix rient fort per aumnetar l' escandol.*)

ESCENA XVIII

GENOVEVA, *l'* ABAT, CONSTANTÍ, RICART, MELCIOR *y* MONJOS

CONSTANTI Ah! (*al caurer agenollat*)
ABAT Ricart!
GENOVEVA Reyna santíssima!
RICART ¡Senyor oncle, es la vritat,
no creu! es ateo!
TOTS (*ab horror*) Oh!
ABAT (*á Constantí que no gosa moure's y veyent la difícil situació de tots*) Alseuvos.
CONSTANTI (*alsantse y confós*) Pare Abat...
ABAT (*ab veu tremolosa pel disgust*)
Sigueume franch.
¿No creyeu en Deu?
(*Constantí baixa lo cap per no mentir ni dirho*) ¿Ateo! (*ab horror*)
TOTS Oh! (*consternació general*)
ABAT (*ab autoritat y pena*) Aneuse'n!
CONSTANTI Pare Abat!...
GENOVEVA Reyna del cel y terra!
(*tapantse la cara ab las mans y plorant ab verdader desconsol*)
ABAT (*senyalantli la portalada, mes be ab dolor que ab ressentiment*)
Deu os vulga enlluminar!

FÌ DEL ACTE PRIMER

Acte segón

La mateixa decoració del primer.

ESCENA PRIMERA

MELCIOR *y* RICART: *aquet sentat al pedrís*

MELCIOR Vaja, home, aixeca't y deixa't
de caborias.
RICART No, aixó si,
ja puch estar ben alegre.
MELCIOR Tant com alegre, no ho dich:
si á mi, que res m' impresiona,
m' ha deixat mes mort que viu,
¿qué ha de se á tu?... t' es germana...
mes tampoch has de sé aixis:
¿qué 'n traurás d' encaparrart'hi?
RICART (*alsantse*) Ja estariau ben tranquil,
si aixó os sucsuhís á vos.
MELCIOR Com que á mi no 'm pot sucsuhir...
RICART Perque no teniu, com jo,
cap germana.
MELCIOR No, no 'n tinch.
RICART Per xó ho diheu. Així os trobesseu
al meu cas.
MELCIOR Bé, mira; estich

desocupat y vull darte,
Ricart, un consell d' amich.

RICART ¿Un consell?

MELCIOR Que pot servirte
molt: fícsate'l be a magí.
Cuan jo estudiaba gramática,
que no vaig passar d' aquí.
tenint un talént... demana;
pro memoria... un infelís:
no vaig poguer may apéndrer
duas rallas, d' un seguit.
Jo fóra capellá, ó mónjo;
pro no vaig puguer seguir
la carrera.

RICART Si, per falta
de memoria; fins aquí,
no veig lo consell.

MELCIOR Si, home;
tu tot ho vols á dret fil.
Lo pare Cosme, llavoras,
qu' ensenyaba de llatí,
y era home que 's féya rotllo,
un sabiás, com pochs n' he vist,
me déya:—Melciór, no fássas
cas de rés.—Y ho faig aixís,
y 'm vá bé.

RICART Pro ¿perqué ho déya?

MELCIOR Jo t' ho diré; déixa'm dir.
Déya ell que 'ls pecats dels homens
han de dúr del món la fí.

RICART Prou qu' es cert!

MELCIOR Y ho esplicaba
d' aquet modo, clá y senzill.

RICART Veyám.

MELCIOR Déya ell:—Mira; 'l món
es rodó: es dir, per l' estil...
sinó qu' es forsa més gros...—

RIÇART D' una roda de molí.

MELCIOR No; que una roda es planera.
RICART Pro ¿no róda 'l món?
MELCIOR Bé 's diu.
RICART Donchs, d' un meló.
MELCIOR —D' un meló:
pro 'l sobre, plé de mosquits.—
RICART ¿Perqué 'ls mosquits?
MELCIOR Són los homens:
vaja, la gént.
RICART Ah, bé, si.
MELCIOR ¿Sabs que ténen un fibló!...
RICART Oh, y que clávan uns péssichs!...
MELCIOR Donchs, bé:—'ls del meló 's pessigan
entre ells; perque són renyits.
Vé 'l diable y clava una cóssa;
lo meló, tot de seguit,
rodóla que te rodóla;
los mosquits lo van seguint,
y ab los gira-volts que dóna...
figúra't tú quín burgit.
Los que van sóta s' aixáfan,
alguns se quédan ferits,
los d' un costat van al altre,
los del mitj pújan al cim,
l' un no té lloch, l' altre 'n búsca,
l' un dispúta, l' altre riu,
aquells ploran, aquets xiulan,
qui es cavilós, qui es tranquil,
qui 's mór de fam, qui de sustos,
y qui 's mór de massa tip,
y tenintse tots malicia,
pe l' afany de dá 's fatichs.
Y 'l meló del món rodóla,
y 'l diable 's vá divertint,
dantli cóssas y mirantse
la bullanga dels mosquits;
fins que no 'n quédi un per mostra
y 'l meló bén mitj—partit.—

Per xó, donchs, que no es possible
viure aquí, sens embolichs
y á la mort hem d' arribar'hi,
de res faig cas, vét'ho aquí.
Ara ja sabs lo consell
del pare Cosme; es senzill;
si 'l vóls prénlo, sinó déixa'l,
es tot lo més que 't puch dir.

RICART — No hi ha poca diferencia
de dar consells á segui'ls!
Vos, ab mi, féu com lo diable,
divertintse ab los mosquits:
y aixó, Melciór, no ho féu gayre;
que á ma germana li tinch
jo afécte, y lo que li pássa,
es com si 'm passés á mí!

MELCIOR — Bé, home, bé; no t' enfádis.

RICART — No m' enfado; pro os ho dich.

ESCENA II

RIÇART, MELCIOR *y l'* ABAT

ABAT — Melciór: éntras á la vila,
véus a en Constantí y li dius...

RICART — (*inter.*) Senyor oncle!...

ABAT — (*li dóna una mirada d' autoritat que l' obliga á baixar la vista y seguéix diént à Melciór.*)
Que l' espero;
si 'm fá 'l favor de venir.

RICART — Y donchs, jo... (*vól anarse'n*)

ABAT. — (*detenintlo ab l' acció.*) Tu aqui t' esperas.
Vés, Melciór.

MELCIOR Seréu Servit. (*fá que se'n va per la portalada.*)
Pe'l corredó y pe 'l rastillo,
bén aviat torno á sé aquí. (*tórna se 'n va per la porta primera de la dreta.*)

ESCENA III

L' ABAT *y* RICART

ABAT Es difícil qu' en un cas,
com aquet tan perillós,
puguém pensá igual tots dos.
RICART Es que...
ABAT (*inter.*) Escólta y m' entendrás.
Ta germana, bonaménT,
sentint sols la veu del cor,
s' ha deixat dur per l' amor
y es ja passió lo que sént.
Y encar d' aixó lo més trist
es qu' ell l' estima també.
ABAT. Y no creu en Deu!
RICART Ja ho sé;
desgraciadament, ho he vist.
Donchs, aquí está la qüestió.
De pena ella 's moriría,
ants que ab ell renyi, y podría
venir d' aquí un mal pitjó.
Tot aixó he reflecsionat,
á solas ab mi mateix;
y com que 'l mal sempre creix,
matarlo ab lo bé he pensat.
RICART Ants qu' estimá á un pillo tal,
que 's mori! Perque s' el creya!
ABAT Donchs, ¿veus? dius mal: per xó 't dexo
que 'ls dos no pensém igual.

RICART Jo penso be!
ABAT Y millor jo.
RICART ¿Y ella ab ell ha de parlarse?
ABAT Justament.
RICART ¿Y han de casarse?
ABAT. Segons com, no dich que no.
RICART No, senyor oncle, jo si;
que 's mori!
ABAT *(ab autoritat)*
Jo no! Y repara
que no es l' oncle qui ho diu ara
es l' Abat del monastí!
RICART ¿Y ab un ateo creyeu
que 's pot casar ma germana?
ABAT Ab l' amor d' una cristiana
se converteix á un ateo!
Si aixó logro, com crech be,
á mes de sé una victoria
sobre la ditxa ilusoria
que promet l' amor sens fé,
vindrá á dá 'l camí espedit
per puguer fé á ta germana
esposa amant y cristiana
d' amant y creyent marit.
RICART *(refunfunyant y fent que se 'n vol anar.)*
No, no; no hi puch consentir!
ABAT. ¿Qué dius?
RICART *(anantsen)* Que aixó no pot sé!
ABAT. ¿Ahont vas?
RICART A mirar si ell ve,
per privarlo de venir!
ABAT. Ricart!
RICART. *(detenintse)* Senyor oncle, jo...
ja os respecto; mes veig...
ABAT *(inter.)* Tu
no veus res!
RICART N' estich segú?
ABAT ¿Com!

RICART No aneu bé! *(anantsen)*
ABAT Escolta!
RICART *(desde la portalada)* No! *(s' en va)*

ESCENA IV

ABAT

Intransigent com ell sol!
Qu' es fosca la intransigencia!
Pe 'l cor, sens la inteligencia,
tot es nit, li falta 'l sol!
Sempre 'l cor! .. y al cor segueix
casi tothom, pe 'l seu mal,
sent l' enemich mes fatal
que te l' home, y no ho coneix!
Y es un amich verdadé,
si, per la rahó impulsat,
dirigeix la voluntat
en allló qu' ell creu 'l bé.
Si m' enganyo, com no ho crech,
en lo plan que porto jo...
per sé escassa la rahó,
será que al cor també ho dech.
Pro, á mes d' aquet desitj meu,
al que voltas he estat dant,
sento del deber la veu
que 'm diu?—Si! avant!—Donchs, avant
lo bon ministre de Deu!

ESCENA V

L' ABAT *y* CLIMENT: *(aquet vé per la portalada y al véurer al Abat se deté, sorprés.*

ABAT Podéu passar.
CLIMENT *(no sabent que dir)* Pare Abat...

ABAT No 'm buscabau pas á mí,
segons veig.

CLIMENT ¿A vos?... no... y sí.
(*avansa fins á n' ell*)
Ja que la casualítat
ha fet que os trobi sol, jo...
d' una meva inconveniencia,
á la vostra reverencia
dech una satisfacció.
Per en Constantí he vingut...
ja 'l matí; llavors estabau
aqui tots junts y resabau,
y ell y jo 'ns n' habem rigut.
No del reso, ni de res;
mes com ell te aqueixa sort,
capás de fer riure á un mort
y es, per comprometre, esprés,
m' ha comensat á mirar
y á fe 'm gónyas... y he esclafit,
v... comprométs, he fuhit.
Res; m' haureu de dispensar.

ABAT Prou. ¿Y vos sou amich seu?

CLIMENT Oh, un germá casi os diría.

ABAT Donchs, mireu ningú ho creuria.

CLIMENT ¿Perqué?

ABAT Perque l' acuseu.

CLIMENT Jo... os dich la vritat; y en fí
per darvos satisfacció.

ABAT Si, ja ho veig; mes no crech jo
qu' ell de vos parlés així.
Pot ser, fins motius li heu dat,
per dau 's ell la culpa á vos;
n' obstant, sorprés y confós,
ni ha mentit, ni s' ha escusat.
Y si la vritat també
jo os he de dí, os prometo,
la satisfacció os l' atmeto,
pe 'l demés, no os crech de re.

Dispenseu també si os sóm
massa clar. No, fins aquí,
la porta del monastí
es oberta per tothom.
Com la regla no 's pot torce,
rich y pobre aquí hi té entrada;
mes, qui es dins la portalada,
ó 's porta be, ó 'n surt per forsa.
Per lo tant, ja 'm compreneu,
y que ho sapigueu me plau:
ara deixeume á mi en pau,
que no es á mi á qui busqueu.
(*Climent vol parlar.*)
Ja m' ho heu dit tot: á Deu siau.
(*li senyala la portalada y en Climent s' en va confós*)

ESCENA VI

L' ABAT, *aviat* GENOVEVA

ABAT — No te l' altre 'l mal cor seu.
GENOVEVA — Senyor oncle. (*cap á n' ell*)
ABAT — Ah, ¿tú?
GENOVEVA — Confiada,
m' ha enganyat, traidorament:
es dir, no; dich malaménts;
jo á mi m' he enganyat y á vos,
no sabent que ateo fos,
ni pensá ho remotament!
ABAT — Massa que ho veig, Genoveva,
y mólt que això 'm fa pensar
si 'l medi podré trobar
de torná al teu pobre cor,
en mal'hora prés d' amor.
la pau que li vé á faltar.

GENOVEVA Oh!... per mi no veig possible
ja may més tranquilitat!
ABAT Déu té per dar més que ha dat.
Si ell té cor y té talént,
encara pot ser creyent,
si ateo fins ara ha estat.
GENOVEVA ¿Vos ho creyéu?
ABAT Filla méva,
es una idea... y no més.
Jo 'l veuré: no espero res
de moménl, ni es just sampoch.
Si ell t' estima y per tu guarda
ficsesa de pensaménl
y té pur lo sentiment
y ab sa ditxa vól la téva,
será creyént, Genoveva,
ó sinó... será que 't ménl!
GENOVEVA Mes vos faréu per manera
de puguerli tocá 'l cor,
¿no es vritat?
ABAT Si 'l teu valor
per sufrir, me vé ajudar.
GENOVEVA Oh, sí!
ABAT Donchs, li has de parlar
de Déu, callant ton amor.
GENOVEVA Oh, si, ho faré, os ho aseguro!
ABAT Mes per ara no convé
que t' hi parlis.
GENOVEVA (*ab estranyesa y pena.*) ¿No?... ¿perqué?
ABAT Fins que arribi la ocasió.
(*Coneixent que li sab gréu.*)
¿M' ho aseguras?
GENOVEVA (*ab resolució*) Sí!
ABAT (*veyéntlo venir*) En Melciór.
(*aquet vé per la porta primera dreta.*)

ESCENA VII

GENOVEVA, *l'* ABAT *y* MELCIOR

MELCIOR M' ha dit que vindrá.
ABAT Donchs, bé;
cuan vinga, véns tu á avisarme,
(á Genoveva.) Tu á la iglesia.
(Melciór se 'n torna per la portalada.)
GENOVEVA Oh, si, ab fervor
pregaré; perque l' amor
sento aquíl *(al cor.)*
ABAT Ja que á Déu néga,
per ell tu á la Verge prega;
perque Déu li tóqui 'l cor!
(se 'n va per la segona porta de la dreta)

ESCENA VIII

GENOVEVA *y* RICART

RICART Genoveva: vina escolta,
que 't vull dir lo que fá al cas.
GENOVEVA ¿Ara?... no es temps ja.
RICART Veurás:
ell vindrá: no l' has de véurer,
ni ara ni may.
GENOVEVA Jo he de créurér...
RICART *(inter.)* A mí!
GENOVEVA Aixó... no ho lograrás.
Ho he promés al senyor oncle.
RICART Donchs, jo 't dich qu' ell no vá bé!
Y ja que aquet pillo vé,

si t' hi has de casar... jo mira,
com máto un' áliga ab ira,
ahont lo tróbi, 'l mataré!
(*se 'n vá per la primera porta dreta.*)

ESCENA IX

GENOVEVA, *aviat* MELCIOR

GENOVEVA Déume, Déu méu, fortalesa,
per resistí aquet combat!
(*Melciór vé y se 'n vá per la porta de la escala.*)
Melciór. ¿Qué vés?
MELÇIOR Al Pare Abat
vaig á avisar; ja es aquí. (*se 'n vá.*)
GENOVEVA Oh! No puch!... (*lluytant entre esperarlo y anarse'n, acabant resolta.*)
No! He de cumplí
la paraula qu' he donat! (*fa que se 'n va á la iglesia.*)

ESCENA X

GENOVEVA *y* CONSTANTI

CONSTANTI (*cap á n' ella*) Genoveva!
GENOVEVA (*detenintse y ap.*) Ah!
CONSTANTI Escólta'm!
GENOVEVA Créure't
no puch ja, com t' he crgut,
perqu' enganyada m' has dut!
CONSTANTI Oh! no!.. (*cap á n' ella veyénl que se 'n va*)
GENOVEVA (*detenintlo*) ¿Cóm pót ser que créga

jo en l' amor de qui á Déu néga
y callarm'ho ha sapigut?

CONSTANTI Mentras tot lo cor jo 't dónga,
no t' enganyo!

GENOVEVA (*Desde la porta.*) ¡En Déu, donchs, créu!

CONSTANTI Tu sabs bén cert l' amor méu!

GENOVEVA Déix mon cor que per tu résia!

CONSTANTI ¿Per mí! (*anant cap á n' ella*)

GENOVEVA (*ab energía*) Enrera!

CONSTANTI (*ab súplica*) Oh! no!...

GENOVEVA (*ab resólució*) A la iglesia.
no hi entra qui néga á Déu!
(*Constantí 's queda abatut y ella entra á la iglesia.*)

ESCENA XI

CONSTANTI

Ja has lograt lo téu objecte,
Climent! Ja m' has compromés,
indignaménts!... y m' has prés,
de l' amor de Genoveva,
tota la esperansa meva
de tenir ditxa may més!
Oh!... de ta acció traidora
no 'm creya mereixer jo!
Cuan, ab tota l' intenció,
aixís contra mí has obrat,
portas algún plan malvat,
y, ay de tu! si tinch rahó!

ESCENA XII

CONSTANTÍ *y l'* ABAT

CONSTANTI He vingut...
ABAT (*ab dulsurà*) Si, os he cridat,
per parlar.
CONSTANTI (*ab respecte*) Favor me feu.
(*se sentan al pedrís*)
ABAT Podria fervos molts cárrechs,
mes ni un sol vos ne vull fer.
Tampoch aqueixa conducta
qu' heu observat tinch l' intent
de calificar; vos sou
un jove ilustrat, y crech,
per jutjar be 'ls vostres actes,
qne ningú com vos mateix.
CONSTANTI Contaba ab la virtut vostra
tan gran com vostre talent.
ABAT No, res d' aixó; conteu sols
ab l' amich.
CONSTANTI Donchs, tant me honreu,
creyeu que ab vostra neboda
ha estat mon comportament,
com amai t digne y correcte,
perque tinch cor y honradés:
á part de 'ls vostres escrupuls
per mas ideas.
ABAT Corrent;
aquet es lo meu objecte:
y, ja que 'l camí 'm doneu...
vos, sentint per ma neboda
un afecte... verdader,
desitjeu casaus ab èlla,
¿no es aixó?

CONSTANTI Tindrá 'l cor meu
tant dolor, de no lograr'ho,
com ditxa, si ho consegueix...

ABAT ¿Ja heu pensat si vos fariau
ditxosa á n' ella també?...
perque dos camins opostos
no duhen á un lloch mateix.

CONSTANTI Jo respecto las creencias,
practica ella 'ls seus debers
religiosos... y deu fer'ho;
per mí, obstacle aixo no es.

ABAT Per mí sí, y també per ella,
y per vos. No, jo ja sé
que alló que tant se desitja
possible y fácil se veu.
No vull pas ara jo dir vos,
¿perqué, si tant la estimeu,
no feu, per vos y per ella,
un esfors de ser creyent?
perque, á ser per vos possible,
crech que ja ho hauriau fet:
com ella, que, per complaureu's,
no creuría, si pugués.

CONSTANTI Per mí, podrá fins ser santa:
y pot sé, ab l' ecsemple seu
y ab sa virtut, logri encara
ferme á mí mateix creyent.

ABAT Aixó... no ho penseu, tal volta;
y á més, com tampoch jo ho sé....
«no pot sé antes vostra esposa,
«per rebre 'ls vostres consells
«y, en lloch d' ella convertirvos,
«pervertirla vos primer.

CONSTANTI «Jo tinch entés que la Iglesia
«autorisa 'l casaménT
«entre una dona católica
«y un protestant: si aixó es cért....

ABAT «Més de protestant á incredul

«hi ha un abisme.

CONSTANTI «Y sinó?

ABAT «No hi ha un ecsemple,
«ni vos tampoch me 'l diréu.
Jo comprénch que hi haja homens,
y n' hi ha molts, indiferents;
mes fins avuy no sabía
que al mon hi pogués haber,
ab cualitats com las vostras,
qui cregués que no hi ha Déu.
Véig que vos os dihéu ateo:
vos... hi hauréu pensat molt temps;
hi hauréu fet fondos estudis
y ho veuréu molt clá y molt cert.
Voldría que rahons me desseu,
per puguer compéndre'ho bé;
que preocupat ni fanátich
l' Abat Lambí no ho es gens.

CONSTANTI Pare Abat, la qüestió aqueixa
os suplico la deixem.

ABAT ¿No estéu cert de defensarla,
ab victoria? Donchs, no estéu
tan segur del vostre ateísme,
com jo de que Deu hi es.

CONSTANTI Així 'm portéu á un terreno
perillós per l' amor meu;
que, sent dificil convence'm
y jo á vos encara mes,
al fi hauría d' er ganyarvos
dient que créch, y no ho dech fer.

ABAT M' agrada vostra franquesa...
y os atmiro: mes, no entench
en qué os fundéu per no créurer.
¿Perque no? en vos no pot ser.

CONSTANTI Ja que os hi empenyéu, dech dirvos,
per mes que comprench y se
que no hi pot habé un efecte
sens una causa, que res

me proba una causa eterna,
sens principi y fi, com déu
véure'ho probat y sens duptas
qui, convensut, créu en Deu.

ABAT Aqueixa observació vostra,
com veyén, cap forsa té;
es sols una negacio:
dihéu:—nego, perque no ho veig,—
Ningú... ni vos, y jo menos,
ho sab tot: ignoraréu
algún art ó alguna ciencia:
la náutica, suposém.
¿Vos ne sabéu?

CONSTANTI Géns.

ABAT Jo mica.
Donchs, figuréu's un baixell,
ab tot lo séu aparejo,
mar picada y 'l vent fresch
y, lliscant sobre las ones,
lo rumbo segur que pren.
Com que aixó es clar, no te dupta;
pro os diuhen:—lo barco aquéix
may á port arribaría
sens l' imán d' un trist acer:—
y os ensenyan... re una brúixula.
Vos, que no sabéu, diguém,
tampoch l' atracció del polo
sobre l' imán, os miréu...
alló, un' agulla, y re indica
que, sens ella, un barco es pert.
¿Voléu te 'l favor de dirme,
no sabent'ho, si ho creureu?
Donchs, aixó que ho negaríau
ho sab cert tot mariner.
Si per no véurer y entendrer
jo hagués de negar també,
pot se encara negaría
l' amor vostre y la honradés;

y n' obstant, res d' aixó os nego,
no, al contrari, honrat os crech;
que sinó... si os parlaría,
figuréus'ho vos mateix.

CONSTANTI Ja que dins la qüestió aqueixa
m' heu portat, sens jo voler,
voldría, donchs, que 'm probésseu,
d' un modo clar, que hi ha Déu;

ABAT Donchs, escoltéu lo que os diga,
y mes tart ja 'm respondréu.
No hi ha efecte sense causa,
vos ho heu dit; mes, no atmetent
causa sens fi ni principi:
sinó que l' una ha de ser
efecte d' un' altra causa,
aqueixa efecte també
d' un' altra, aquella d' un' altra,
y així, al infinit ja aném:
es dir, que á probaa vindríau
vos mateix lo que neguéu.
¿Y de Deu demanéu probas?
tothom en lo cor lo sént
y la rahó l' endevina.
«Jo dirvos á vos no dech
«que os ficséu en los mils d' astres
«que póblen lo firmaménT,
«'a forma de la materia,
«l' ordre, la vida y sas lleys;
«qu' en aixó hi hauréu pensat
«y cap forsa os haurá fet;
«perque 'l número y 'l límit
«no próban autor etern:
«Pro ¿y l' espay, ahónt era? ¿Y qu' era
«antes de sé espay? Y ara qu' es?
«¿Pót vostra rahó abarcarlo?
«Es infinit, ja ho sabéu;
«no te límits, y es efecte.
«Donchs, la causa be ha de ser

«sens principi y fi; es di, eterna.
«Penséuhi y ja m' ho diréu.
«Y are sens anar tan lluny;»
ficséuvos ab vos mateix.
¿No sentiu afany de ditxa
y de darne á qui estiméu?
Y ¿donchs, qu' es aquéix respecte,
aquéix temor, aquéix fré,
que no os déix dí una mentida,
per fé ab ella 'l vostre bé?
Bé deurá ser la conciencia,
aquéixa inmutable lley
que reproba 'ls dolents actes
y 'ls bons actes aplaudéix,
y que algú l' ha dada al home...
y que sols l' home la té.
Lo mentir bé os fóra fácil,
veyám, donchs ¿perqué no ho téu?
¿Vos, sent creyent, ditxós fórau?...
donchs, jo... ateo, ho fóra més;
perque mentra 'm fós possible
evadir del mon las lleys,
com tot jo fóra egoisme
sens lo mes petit deber,
res hi hauría imaginable,
convenintme, que no ho fés.
Y aixó os ho dich com ho penso,
un ateo... verdader
y bó y franch y honrat y digne,
tal com ara en vos jo 'l veig,
pót tení en ló mon ecsemples,
que tampoch ho negaré;
mes lo que si os aseguro,
y es precís que ho sapiguéu,
que si créure en Deu tan costa,
créure en vos cósta mólt més! (*s' alsan*)
En fi, no vull molestarvos;
á solas ja hi pensa éu

y 'm tornaréu la resposta.

CONSTANTI Os la tornaré.

ABAT Corrént.

CONSTANTI Sóu la virtut... filosófica.

ABAT No, en aixó també os erréu;
l' Abat Lambi es sols un home
que té cor, com vos mateix.
(*se 'n va pe'ls cláustres.*)

ESCENA XIII

CONSTANTI

¿Jo he d' enganyarlo á aquest home?...
¿He de pérdrer l' amor méu?
Si sas rahóns no 'm convéncen,
no 'm queda cap més remey;
ó dir que créch, sént mentida,
ó mata 'l cor! Sort cruel!
¿Perque, si en Deu s' ha de créurer
no hi créch jo... y tothom també,
y permet que ningú 'l négui,
si en realitat ecsisteix?
Limitada inteligencia!...
—Misteri—dirá 'l creyént!
Contradicció!... llum de sombra,
que du l' home en si mateix.

ESCENA XIV

CONSTANTI *y* MELCIOR

MELCIOR M' está semblant que teniu
mals de cap, perque voléu.

CONSTANTI Pot ser, tinguéu rahó encara.
MELCIOR ¿Si 'n tinch? son xeixanta tres
los anys que porto á la esquena:
os he vist un xicotet
y grassó y ros, com un ángel;
perque no pensabau res;
y ara, de pensá... y fe 'l sabi,
os torneu moreno y sech.
Vaj , ja 'm podéu entendrer:
gireu gropa; no aneu bé;
que plou y no duheu parayga,
fa vent y os desabriguéu,
y per no fer com los altres
anéu sol y malament.
Lo més tonto es bó per bisbe
y 'l més tuno sol sé 'l llech,
y entre 'ls tontos lo mes tonto
es aquell que 's dón mal temps.
A Déu siáu, y recordéuse'n;
vos ray, be ho podéu prou fer,
jo tingués vostra memoria,
lo que os falta... 'l meu talént.

ESCENA XV

CONSTANTI, *aviat* CLIMENT

CONSTANTI Aquest home... á sa manera,
las déix aná... y tenen pes.
CLIMENT Vaja, ja torno á buscarte.
CONSTANTI Climént!
CLIMENT ¿No téns res que dirme?
CONSTANTI ¿T' has proposat... aburrirme!
CLIMENT M' he proposat... desllanarte.
No hi ha més; jo estich segú
de lográ 'l méu bon desitj.

Vas errat, de mitj á mitj,
y, si 't parlo així, es per tu.
Per tu, y no ho trobis estrany.
Sembla qu' encar t esparvera
lo véurer de la manera
que obro franch y sens engany.

CONSTANTI ¿Qué hauría de fer l' enuig méu,
cuan encar aixi 'm provocas!...
dúrte á fora, dalt las rocas,
y estimbarte baix la néu!

CLIMENT Endevant; res; féu favors,
si voléu desagrahits.

CONSTANTI Véste'n!

CLIMENT Dels arrepentits
son los disgustos y 'ls plors.
Ara 't jugas lo téu bé,
cuan encara 't pots salvar.
Vaja, si 'm vols escoltar,
l' inténT que tinch jo 't diré.

CONSTANTI (*ap. y veyénT qu' ell mateix li vol revelar lo qu' ell s' ha temut.*) Oh! (*alt.*) Parla.

CLIMENT No te l' dit,
perque tu ets tan primirat;
mes, l' ocasió ho ha portat
y a dirte 'l m' he decidit.
Tu vals, sabs y téns carrera,
jo 't puch dar relacions grans,
que 'ns tenim, ja d' estudiants,
un' amistat verdadera.
Póts distingirte y lluhí...
en cualsevol punt de Fransa:
aqui, d' aixó... ni esperansa,
ni parents: ¿qué hi fas aquí?
Déixa't d' aqueixa ximpleta;
pots casarte bé y ser rich:
cuant t' ho dich, sé perque ho dich.
Res ja sabs qui es la Enriqueta.

CONSTANTI (*ap.*) Ah!... (*reprimintse.*)

CLIMENT No te l' he d' alabá,
que, al cap y al fi, m' es cosina:
es jove, es guapa... y se inclina,
noy, 'l coi, cuan d' aixó hi ha. (*diner*)
D' aixó... n' hi ha en gran y segú
y per gastar... sense pó:
ella sab donarse tó...
y tu, ab ella... ¿qui com tu?
Si 't decidéixes, li escrich:
li agradas: duas paraulas:
será un joch de pocas taulas.

CONSTANTI ¿Qué he de respondre 't jo ara?
Molt m' había jo temut,
pro may m' hauría cregut
que fósses lo qu' éts encara!

CLIMENT Donchs, éts boig.

CONSTANTI Si!... no t' ho négo!
(*marcat.*) A la Enriqueta li escrius;
pro de mi, no; res li dius;
Si som boig, no som tan cego!
¿Que 't pensas que no veig jo
la téva intenció... traidora?
Cása t' hi tu y en bon'hora,
qu' es la teva obligació!
Li has fet passá 'l temps en va,
la infelis sab estimarte,
y tu, que no vols casarte,
cuan l' has enganyada ja,
voldrías casarm' hi á mi!
y es tan vil la idea téva
que, sabént que á Genoveva
jo estimo y ab frenesí,
y sént justament aixó
l' estorb més gran del plan téu,
has vingut derrera méu
sempre atisbant la ocasió,
per desfé'l, com nus qne 'm lliga,
creyént que, aixó conseguit,

mes que siga per despit
caure dins la teva intriga!
y per lograr bé 'l teu fi,
y d' amich alardejant,
mentra aquí estaban resant
has dut l' escándol aquí,
per comprometre'm millor,
devant d' aquesta gent santa,
y, ab l' escándol teu, se 'm planta
á mí l' estigma pitjor!
perque, pe 'ls creyents en Deu,
lo nom d' ateo es horrible,
y ab Genoveva impossible
has volgut fer l' amor meu!
¿No tinch jo encar prou flagell,
plé 'l meu cor del teu baladre..?
Oh!.. es cert! sempre pénsa 'l lladre
qu' es tothom lladre com ell!
No som jo qui t' ha de treurer
del compromís que t' amohina!...
¡ni ets honrat per ta cosina!
¿cóm jo ab honra t' he de creurer?
Vest'en..! surt del meu devant!
que may més te veja jo!
y a Castell de Canigó
no t' hi quedis ni un instant;
que si en aquet lloch no cuadra
l' escándol, ni 'l meu furor...
lladre primer del meu cor,
per ser del meu cervell lladre!...
dalt d' un cingle, ó baix las neus,
jo de tú vull donar compte!...
y fins... creuré en Deu, més prompte,
perque sé que tu no hi creus!

CLIMENT Donchs, corrent; ja hem acabat;
y si de mata'm tens ganas...
(*ab sarcasme*) faré tocar las campanas...

(*ab ira*) per durte al cel mes aviat!
(*se trau una pistola*)

CONSTANTI Vil! (*se li tira sobre y 'l subjecta.*)

CLIMENT Ah!

CONSTANTI (*li pren*) Deixa l' arma! Cap
intenció has tingut may bona!
(*la tira á la cisterna*)

CLIMENT Malehit!... (*agafa 'l canti per tirarli 'l cap.*)

CONSTANTI (*girantse de repent*) Oh aixó no 's perdona!

CLIMENT Llamp!...

CONSTANTI (*l' agafa pe 'l cos*) Ara hi vas tu de cap!
(*se deté al sentir lo crit d' espant de Genoveva.*)

ESCENA XVI

CONSTANTÍ, GENOVEVA, CLIMENT y MELCIOR

GENOVEVA Ah!... Constantí!...

CONSTANTI (*á Climent ab despreci*) Ves!...
(*se 'n va per la portalada.*)

MELCIOR (*surtint*) Corrent!..
lluny!... que si he de tritllejar,
pujo dalt del campanar
y os aixeco 'l somatent.
(*Climent desapareix y Melcior darrera d' ell.*)

ESCENA XVII

CONSTANTI y GENOVEVA

GENOVEVA (*cap á n' ell*) Oh! ..

CONSTANTI No 'm cúlpis, Genoveva!..

GENOVEVA Deixlo; es lo teu ángel mal!

CONSTANTI Sí, m' es ja enemich mortal,
y es l' amor meu la ira séva!
Jo som teu!... sigas tu meva!
GENOVEVA Si 'm vols téva, ja sabs com!
Creu en Deu com creu tothom!
CONSTANTI Si ho desitjo, tant com tú!
GENOVEVA Donchs, digaho! estiga'n segú!
Creu'ho, per mí... y téva som!
CONSTANTI Oh, si! per tu, jo creuré;
perqu' es tanta la passió
que per tu sento, que no
puch viurer, sense la fé
del teu amor!... y veig bé
que, com tu la tens en mí,
no la tindrías així
si no creyesses que Deu
te l' ha dada, ab l' amor meu,
per pogue'ns per sempre uní!
GENOVEVA Oh!... *(ab tota la espansió del seu cor.)*

ESCENA XVIII

CONSTANTÍ, GENOVEVA y RICART

RICART *(ab lo llansó)* T' enganya 'l condemnat!
GENOVEVA Ricart!
RICART *(á n' ella)* Veste'n! Tu 'l voldrías
y, ab ell, la fe perderías!
CONSTANTI No la perderá!
RICART *(ab tota la seva ira)* Malvat!... *(vol ferirlo)*
CONSTANTI Oh! *(veyentli l' acció)*
RICART Al Infern! *(va á ferirlo cuan surt l' Abat que 'l deté, interposantse.)*

ESCENA XIX

GENOVEVA, CONSTANTÍ, RICART *y l'* ABAT

GENOVEVA (*crít de horror*) Ah!
ABAT (*á Ricart*) Desditxat!
RICART Senyor oncle!...
ABAT Un crim! y així
ensangrentá 'l monastí!...
Sacrílech!... que hi ha un Infern!
RICART Per ell! (*per Constantí*)
CONSTANTI (*á Ricart*) Per tú!
ABAT Deu eterni
(*ab arranch*) Vols mata'l... máta'm á mi!
(*Ricart, dominat, deixa caure 'l llansó á terra.*)

FÍ DEL ACTE SEGÓN

Acte tercer

La mateixa decoració de 'ls anteriors.

ESCENA PRIMERA

RICART y CLIMENT, *per la porta primera de la dreta.*

RICART — Bé, sí, ja os he vist venir
pe 'l rastillo, y no m' agrada,
que 'l corredó es de passada
y 'ns poden veure y sentir.

CLIMENT — No pas la gent del carré.

RICART — ¿Y 'ls monjos, que son á dalt?
Per passar'hi, res de mal,
parlar'hi... 'ls dos, res de bé.
Ara aquí... es fora tothom
y es diferent.

CLIMENT — Donchs, veureu.

RICART — Veyám lo que 'm proposeu.

CLIMENT — Ja sabeu que jo no sóm
hipócrita, per mentir,
ni en religió sóm un sant.

RICART — Si, un dimoni, sou!

CLIMENT — No tant.

RICART — Bé, un condemnat!

CLIMENT — ¿Voleu dir?

RICART Sentint resá, os ne burleu!
CLIMENT Oh, perque 'm vá escapá 'l riurer.
RICART Si, Satanás ja ho vá escriurer,
y al foch, ab ell, aniréu!
CLIMENT Ja faig pudor de cremat. *(rientse'n)*
Dochs, tapeuvos lo nas bé
y obriu las orellas.
RICART ¿Qué?
CLIMENT Si ja sembleu espantat.
RICART ¿Jo espantat?... Quina manera
d' espantar teniu.
CLIMENT Jo, no.
RICART May he conegut la pó,
ni may re 'm fá torná enrera.
Y no ho prengueu pas per broma,
que, com las áligas mato,
ab sanglans y ab llops me bato;
mireu si 'm fará pó un home.
També os ho he de dí, aixó sí:
jo no acostumo á fiarme:
si heu pensat vení á enganyarme,
tornéu á agafá 'l camí;
perque á un mal intencionat,
ab mí, no li proba gayre.
CLIMENT Be, tot aixó es parlá en l' ayre.
RICART Donchs, espliqueu's y acabat.
CLIMENT Lo que ara os vaig á dir jo
ha de ser per vos no més,
sino, no 'n faríam res.
RICART Be, digueu.
CLIMENT Es que per xó.
Mireu: la vostra germana
es molt jove, es molt hermosa,
es molt bona y carinyosa
y es verdadera cristiana.
Com cristiana, té fervor,
com bona, ni sab que 's péqui,
com hermosa, atmet l' obsequi,

com jove. té tendre 'l cor:
y fora malaguanyada
que un home que no l' estima
y que busca... y s' hi aprocsima,
ferla d' ell enamorada,
arribés... perqu' es astut,
á enganyarla, com preté;
qu' en aixó, creyeuho be,
l' amor guanya á la virtut.
Y á més, no penseu que vos,
ni ningú, dat ja aquet cas,
pugués, en contra, fé un pas,
ni res qu' en bé d' ella fós.
¿M' enteneu á lo que vaig?

RICART Veyam, vos aneu dient.

CLIMENT També anireu comprenent
tot lo que os dich perque ho faig.
Per ella; perque la planyo,
y per vos també; perque...
m' heu simpatisat, y sé
que veyeu que no os enganyo.

RICART Be, aneu dient.

CLIMENT Alguna cosa
ja os n' he dit aquet matí,
y vos ho haureu dit aquí
á n' ella, com se suposa:
per avisarla, está clá;
y, com no m' heu descubert,
perque ara ho vegéu... més cert,
os diré tot lo que hi ha.

RICART Bé, diguéu.

CLIMENT En Constantí,
ja ho sabéu, no créu en res:
donchs, hi ha més: ni té honradés,
qu' es pitjó! y tan es així,
que á Castell de Canigó
he vingut jo aquéix estiu,
ab lo desitj esclusiu

y com lo medi milló
de ferli cumplí 'l deber
que té, de fé esposa séva
á una... cosina méva
que ha enganyat á Montpeller.
Veyént jo al fi qu' es en va,
per més que hi té compromís,
y que sab que la infelís
de pena se morirá,
perque á n' ell li dón la gana
de no casarse, y cruelmént,
tracta d' enganyá igualmént,
ara á la vostra germana,
á véurer si ab ella 'l fém
renyir bé; y, tras la renyina,
se cása, al fi, ab ma cosina.
Sino... vos y jo... 'l matém!

RICART ¿Penséu que aixó m' entabana?

CLIMENT Cobart!... (*ab desdeny*).

RICART Sense sabé aixó,
ja 'l volía matar! Jo...
si ho faig, es per ma germana!

CLIMENT Donchs, conteuli á n' ella 'l cas:
á n' ell res; que ho negaría,
y, pot ser... fins me daría
la culpa á mí: es ben capás.
(*fent l' enfadat*)
Oh! y si ho feu... me 'n torno jo
á Montpeller... y arregleuvos!

RICART (*sobre si y, mirantlo ab desconfiansa, li diu*)
Bé, ¿ja es vritat aixó?
Fiéuvos
de lo que os diga ell, donchs.

RICART No,
d' ell, mical... y de vos, no gayre.
Be vaja. (*concedintli fiarsen*)

CLIMENT (*ab forsa*) Es que no podeu creurer!

RICART Be.

CLIMENT Quedem així. Ara... á véurer.
ab ell, no siguéu xarrayre.
(*se 'n va per la matéixa porta*)

ESCENA II

RICART

Tots dos de cremat fan flayre!
Jo l' he fét lo disbarat!...
si no m' hagués deturat
lo senyor oncle llavoras,
ja ara... bona nit dotze horas,
al Infern, ben despatxat!

ESCENA III

RICART *y l'* ABAT

RICART (*ap.*) Ell.
ABAT (*pe'ls claustres*) Tu, abusánt de la méva
bondat, y pe'l téu ecsés
del zel, y pe 'l mal entés
amor téu per Genoveva,
haurías comés aquí
un crím, que deu no 'l perdona,
ni 'l món, ab sas lleys, l' abona.
Ja te 'n póts arrepentí!
RICART Senyor oncle...
ABAT Es necessari,
perque aixis ho mana Déu,
que véjas un germá téu
en cada home, y no un contrari,

ni un enemich, ab l' intent
de férli... ó volérli mal;
que 'l cristiá... sols per ser tal,
te mes culpa, si es dolént!

RICART ¿Y donchs, han de prosperá
los incréduls?

ABAT No es aixó!

RICART Es que lo que temo jo
qu' ella se condemnará;
perque vol á en Constantí,
en Constantí... no pot sé,
y ella perderá la fe
y serán dos; véus'ho aquí:
y jo aixó... de cap manera!
Val mes que 's condemni ell sol!

ABAT Val més, y es lo que Déu vol,
ferlo á n' ell creyént, com era!
Com incapás no 't vull véure
per compéndrer la rahó...
ja que 't pensas ser tan bó,
may á un dolent has de créure;
perque l' engany, pe'l séu fi,
té de lo cert l' apariencia;
y hi ha tanta diferencia
d' en Climent á en Constantí;
com de la serp al aucell,
de la franquesa al cinisme:
l' un báixa al llot del abisme,
l' altre al cingle hi fa escambell.
Aquell embrut lo que toca
y de mirar causa esglay;
aquet, incert per l' espay,
de la fe busca la roca:
y fora una iniquitat
prepararli una sorpresa,
com ab un aucell de presa
que á fer mal náix condemnat.
(*marcat*) Si jo hagués de pensarm' ara

que li guardas mal inténd...
faría altre pensament,
que no vull dirte'l encara!
y si desitjant estás
que 's condemni, y ta malicia
vol fé's de Deu la justicia....
llavors tú 't condemnarás!

RICART ¡Jo!...

ABAT Tú! ¿Qui éts tu, per resóldrer
lo que 'l Cel té reservat?
O acátas sa voluntat,
ó may més te puch jo absóldrer!

RICART Senyor oncle!...

ABAT Fes que 's végi
la esmena, si 'l cor la sént;
que, sens arrepentiment,
la confessió es sacrilegi!
Val mes se incrédul honrat
que creyént, ab cor de fel!
aquell... podría aná al cel,
aquet ja viu condemnat!

RICART Ah!... (*espantat*)

ABAT No hi ha més remissió;
si com cristiá vols cumplir,
de cor t' has de arrepentir
de haber dut mala intenció!
(*marcat*) Y voldrás pe 'l prócsim téu,
ara y sempre, alló tan sols
que vulgas per tu, si vols
ab lo méu perdó, 'l de Deu!

RICART Si! perdonéumel... os ho dich
de tot cor, m' arrepenteixo!
(*se vol agenollar*)

ABAT Alsa't. ¿Deixas l' odi?

RICART 'L déixo,
Mes, no he pas de serli amich.

ABAT Amich... no 't demanó tant:
y aixó será si vol Deu.

¿M' ho promets?

RICART (*besantli la ma*). Si ¿'M perdonéu?

ABAT Aixis, Deu te fassa un sant.
(*se 'n va per la porta de la escala*).

ESCENA IV

RICART

Si que 'n te de rahó, si;
Deu 'l seu perdó no dona
á aquell que tampoch perdona.
Bé, ja está bé, fins aquí:
mes, com jo á n' en Constantí
no li puch tení amistat,
menos li puch ser cunyat.
Cunyat!... ¿y si dú altre intent?...
Oh... ¿Y si ara 'l mata en Climent?
Bé, alló tampoch es vritat.
Oh, ¿Y si ho es? Siga ó no cert,
éll ho fá per sa cosina,
y aixó á mi 'm fa mala espina:
ma germana sempre hi pert!
Y jo... aixis! (*plegant los brassos*).

ESCENA V

RICART y MELCIOR, *per la porta de l' escala*

MELCIOR Aqueix cervell
traballa massa.

RICART Melció,
no vull orga ni sermó.

MELCIOR ¿No vols un altre consell?
RICART No!
MELCIOR Mira que 't servirá.
que tu no tens esperiencia.
RICART Y vos no teniu conciencia!
Encara 'm fareu cremá!
MELCIOR No, home; jo lo que veig,
t' ho he de dir.
RICART No vull saber'ho!
MELCIOR No sigas aixís.
RICART Vull ser'ho!
MELCIOR Bé, escolta.
RICART (*se 'n va*) Aneu á passeig!
MELCIOR Tossut! Tampoch no sabrás
la batalla de las moscas.
RICART (*girautse*) ¿Qué?
MELCIOR Res; qued 't á las foscas
RICART (*cap á n' ell*) Veyam, digueu.
MELCIOR Donchs, veurás.
Lo pare Cosme me deya:
—lo cap del home es un buch,
plé de mel.—Sabs qu' es un such
molt dols.
RICART Prou, es such d' abeya.
MELCIOR Donchs, bé:—las moscas, tossudas,
—deya ell—malo cuan s' embrinan;
si las abeyas brunzinan,
las moscas son rampelludas;
y dintra del buch se fican,
perque son molt llamineras,
y ab las abeyas feyneras,
disputan y s' embolican;
y, fentse una guerra cruel,
moscas y abellas s' embollan
y 'l buch giran y 'l trontollan
y 's fá dolenta la mel.—
Donchs, si tens moscas al buch...
es di, al cap malas ideyas,

contra las bonas abeyas,
del cervell xuclante 'l such,
tréutelas, perque, si nó,
la mel se 't fará mal bé.
Pénsis mal, ó pensis bé
guardá 'l buch es lo milló.

RICART Aixó 'l pare Cosme ho deya.

MELCIOR Si.

RICART 'L pare Cosme.

MELCIOR ¿Quél ay, ay!

RICART Vos y 'l pare Cosme ray...
no heu tingut may cap taleya
que os haja tret lo menjar,
ni 'l dormir. Be, vaja, aneu!

MELCIOR Donchs, mira, aquell que no creu
lo consells...

RICART *(inter.)* Deixéu m' estar! *(se 'n vá)*

ESCENA VI

MELCIOR, *aviat* GENOVEVA

MELCIOR Encara, pot ser faría
un disbarat. Quin xicot!...
Com hi ha mon, no hi es tot.
No té ell mala malaltía.
Jo del seu oncle, 'l clavaría
al exércit per soldat;
ó á un seminari tancat,
á pa y ayga; ho necesita;
ó sinó... allá, á una ermita,
lluny y sol y en despoblat.

ESCENA VII

MELCIOR y GENOVEVA (*ve per la portalada, y no podent dissimular la inquietut que sent, se li acosta, després d' haber donat una mirada en redera y una altra als cláustres.*)

GENOVEVA Melcior...
MELCIOR ¿Qué hi ha? (*vevent que mira y que no s' atreveix á dirli.*) Digas, dona.
GENOVEVA ¿Ha vingut en Constantí?
MELCIOR No.
GENOVEVA ¿'L senyor oncle es per 'quí?
MELCIOR Es á dalt, fá poca estona.
Al mateix temps que baixaba
jo l' escala, que ve-ía
d' entregá una lletanía
al pare Andreu, ell pujaba.
¿Vols que li vaja dir re?
GENOVEVA No sé si estará ocupat.
MELCIOR No ho crech: es dir, la vritat,
ell de feyna sempre 'n té.
Es de traball un ecsemple
y es un sant, plé de virtut:
se pot ben dir que ha nascut
per la celda y per lo temple.
Ni crech que dormi un moment,
de nit, te llum y estudia,
y á totas horas del día
ó á la iglesia ó al convent.
M' entussiasmo ab ell pensant,
fins ne parlo ab devoció:
tot ho fá ab gust y afició;
si 's passeja, vá resant;

en tot pensa, descuyt cap,
tot ho veu, tot ho revista,
tot ho entén, tot ho registra,
tot ho nota y tot ho sab.
Aixís es que 'l monastí
va ab tal ordre y tal acert
y tot guarda tal concert,
tarde, vespre y dematí,
que tothom la obligació
te marcada, punt per punt,
y ell lo primé, y no n' hi ha un
que 's puga queixá, ab rahó.
Per lo tant, com ja t' he dit,
de feyna sempre 'n té massa;
mes com lo que á tú 't passa
també á n' ell lo té afligit,
y per parlá ab tú d' aixó,
perdrer temps fins li convé...
no es com jo que may faig re,
veuré si pot baixá ó no.
(*se 'n vá per la porta de l' escala.*)

ESCENA VIII

GENOVEVA *aviat* CONSTANTÍ

GENOVEVA Com está 'l meu cor sufrint,
buscant esperansa en vá!
CONSTANTI (*al fondo*) Com, qui sent y pensa, está
en va pensant y sentint!
GENOVEVA Ah! Constantí!...
CONSTANTI (*cap á n' ella*) Vida méva!
GENOVEVA No!... apartat!
CONSTANTI Si he de parlarte!
GENOVEVA Si jo he promés no escoltarte!
CONSTANTI ¿No m' estimas, Genoveva?

¿S' ha estingit ja aquell amor
tan pur, tan viu, tan ardent!

GENOVEVA Més que may mon cor lo sent!

CONSTANTI Donchs, si 'l sent així 'l teu cor,
¿perqué que m' aparti vols
per ni sisquier escoltarme?

GENOVEVA Perque ab tú no puch parlarme,
si á ser creyent no 't resols!
Constantí!... Diga'm que creus!...
que jo no puga duptar'ho!...
Si ateo, has sabut callar'ho
fins ara, y mon amor veus,
y per no darme dolor,
ó enganyada no 'm vegés,
tart has deixat que ho sabés
destrossant així 'l meu cor,
y vols que jo veja bé
que m' estimas, que 'n dons probas
y que, com desitjas, tróbas
lo méu amor verdadé...
Sápia'm la ditxa tornar,
diéntme que créus!... que jo ho crégi!
(*arranch*) Enganya'm, que no ho conega,
ja que tant sabs estimar!

CONSTANTI Dir que no crech no podía,
per no perdre 'l teu amor,
ni 't pot enganyá 'l méu cor,
que ja no t' estimaría,
ab aquet viu frenesí
que l' agita constantment,
ab aquet pur sentiment
que 'l fá encés d' amor glatí!
No digas ni vulgas, no,
que ménti, per ditxa darte,
que la idea d' enganyarte
no puch concebirla jo,
sens que mes pena sentís

encara de la que sento!
Si tingués la ditxa assiento,
allí hont l' engany ecsistís
no voldría ni pensar
si es que sé ó no sé estimarte,
ni si dech ó no enganyarte,
mentras ditxa 't pugués dar!

GENOVEVA No es aixó lo que vull, no,
ni lo que tu m' has de dir;
lo que desitjo sentir
que pensas com penso jo,
que créus lo que jo crech bé,
qu' errat fins ara has viscut,
que ho has vist y conegut
y ja res mes vull sabé
per puguerte jo estimá
y dirt'ho ab tot lo meu cor,
que, sens estorbs nostre amor,
la ditxa la tindré ja!
Y ho déus fer, per tu... y per mi!...
Si jo aixó y molt mes faría!
(*arranch*). Si jo fins crech que 't daría
la part que al cel puch tení!

CONSTANTI Oh! ja que així á dirt'ho 'm llénsas;
per jo enténdre'ho com ho enténs,
per oue sénti com tu sénts,
per que pensi com tu pensas,
y véja lo que tu veus
y vulga lo que tu vols
y 'm dólga de lo que 't dóls
y créga lo que tu créus,
com no dependéix de mi
girá arréu la voluntat,
si aixó ha de ser la vritat
y la ditxa ha de sé així,
tu, ab lo teu cor ple de fé,
préga confiada y resolta;
si hi ha Déu y 'ls préchs escolta,

t' escoltará y jo creuré!

GENOVEVA Sempre aquéixa salvetat!...
¿No véus que, parlant aixis,
conech que 'm vols fé infelís
ó 't pésa de sé estimat?
¿No veus que romps tot ressort?
per que 'l cor al teu se inclini?
Pren un altre determini,
ó deixme, ab ma trista sort!

CONSTANTI Oh!... ¿aixó 'm dius?... Sí!... téns rahó!...
(*arranch*). Mentirvos á tots debía,
dirme creyént, y sería
ditxós, ja ab tu, honrat y bo!

GENOVEVA No!...

CONSTANTI Donchs, ¿cóm rómpre aquet cércol?

ESCENA IX

GENOVEVA, CONSTANTI y l' ABAT

GENOVEVA (*ap.*) Ah!

CONSTANTI Pare Abat...

ABAT (*á n' ella*) En Melciór
m' ha dit que tu eras aquí;

CONSTANTI Desitjaba parlá ab ella,
l' he vista y he entrat fa poch.

ABAT Donchs, si heu parlat...

CONSTANTI Poca estona.

ABAT Mentras estiguéu d' acort...
(*veyént qu' ella baixa la vista, no gosant respondrer, li diu*).
Tu, aixis, tindrás poch que dirme.

GENOVEVA No, res: més tart... potsé mólt! (*ab mólta intenció y mirant á Constantí que la comprén*).

ABAT ¿Vos tampoch?
CONSTANTI Sempre m' es grata
la vostra conversació.
ABAT Tant os ho fós, com desitjo.
GENOVEVA Senyor oncle...
ABAT Déixa'ns sols.
GENOVEVA (*ap.*) Per sé aixís tan desgraciada,
Deu del cel, ¿que os he fet jo?
(*se 'n va per la porta de la iglesia*).

ESCENA X

CONSTANTI y l' ABAT

ABAT Ja suposo que no hauréu
pensat en mi, poch ni prou.
CONSTANTI Sé que os dech una resposta.
ABAT Sí; pro digna de vos.
CONSTANTI ¡Cóm!
¿Teméu que intenti enganyarvos?
ABAT No, al contrari; témo sols
que, per no mentir, voldríau
pugué enganyarvos á vos.
Com que 'l créurer no es enténdrer,
re os convéns y os confón tot.
CONSTANTI No os figuréu prou, encara,
lo méu estat angustiós,
perque fora necessari
penetrá en mon interior.
Forta lluyta en mi sosténen
lo desitj y la rahó!
Cuan ja 'm sembla véurer clara
la vritat, salta de cop
negra 'l dupte y la embolcalla,
deixant somras y foscór.
Som com aquell que tancat,

ab foch y llum, dins d' un lloch,
y passant horas eternas
entre insomnis y escalfór,
vól véurer si es nit encara,
ó si ja ha sortit lo sol;
y 'l foch créix, y la llum bimba,
y ell als vidres mira ansiós:
si 'l foch á la llum prén forsa,
també al vidres dón rojor,
y, fícsat en l' apariencia
y ab l' afany d' un cel hermós,
cuan ja 'ls raits del sol créu véurer,
bimba 'l foch, la llum prén vol,
y, perdént la rojó 'ls vidres,
la llum li diu qu' era 'l foch!
Aquéixa es l' alternativa
en que 'm vinch á trovar jo,
ab la llum de la rahó ensesa
y 'l foch ardent del meu cor!
y així 'l cor s' ha de fer cendras
ó he d' apagar la rahó,
perque acabi aqueixa lluyta,
del modo... que os sembli á vos,
ó ajudantme á arrancá 'ls duptes,
ó ajudantme á matá 'l cor!

ABAT — Es que vos la inteligencia
feu servir de telescop,
no per veure y per compendrer
la existencia d' aqueix Sol,
sino que, á través dels duptes,
voleu arribá ahont no 's pot,
y 'l desitj y la rahó 's cansan
y, entre sombras, quedeu fosch.

CONSTANTI — Donchs, si ell don l' inteligencia
y la voluntat del cor,
¿perqué no 'm dón la fe vostra,
si es tot sabé y poder tot?

ABAT — Donchs, si jo me l' he donada,

¿perqué no os la donéu vos?

CONSTANTI Si jo atmeto qu' Ell la donga,
¿perqué á mí no me la don?

ABAT Vos sabeu que qui be estima
mereix bé ser correspost.
Donchs, si re hi feu per part vostra,
¿qué voléu que hi fassa jo?
ab sentiment tinch de dirvos
que llavors es en va tot. (*fa que s' en vá*)

CONSTANTI ¿Os n' anéu?

ABAT Cuatre paraulas
si voleu, escolteu, donchs.
Y es que, recordant jo ara
que á Castell de Canigó
hi vivía un matrimoni,
molt creyent y molt ditxós,
ab un fill qu' era la nina
dels seus ulls, com dirse sol...
una llágrima 'm vé á caurer,
pensant que aquell pobre noy,
ants qué arribés á ser home,
va quedar tot sol al mon,
perdent totas las creencias,
no conservant ni un recort
del carinyo que 'ls seus pares
li filtraban dins del cor;
y ni acudirli la idea
de que desde 'l Cel, ahont son,
á Deu pel seu fill demanan
un raig de llum poderós.
perque siga com ants era
digne d' aquell seu amor!
Y Deu aquets prechs escolta,
perque son purs, perque son
d' uns pares que tornarían
á morirse de dolor,
com haurían dat la vida
per fer del seu fill la sort!

Prechs que heu d' arribá á sentirlos
retruuyir dintre de vos,
perque son... dels vostres pares!
perque com fill tingueu cor!
Y si 'n teniu, escolteulos,
que aquí dintre os diuhen fort,
reviuhantvos la fe morta,
que hi ha un Deu, que hi creu tothom,
y que 's deixa sentí y veurer
fins d' aquell que diu que no!
Perque l' ateo... es mentida!
no ecsisteix de cert en lloch!
Y 'l que tenint morts als pares
diu que sab que no més son
pols y cendra, y d' ells no guarda
ni sisquier un just recort,
no té cor, ni á ningú estima,
ni á Deu troba cuan lo vol,
perque, morta la conciencia,
qui á Deu nega... ho nega tot!

CONSTANTI Oh!...

ABAT A Deu siau.

CONSTANTI Pare Abat!...

ABAT (*ab intenció marcada*) Ara,
lo demés os toca á vos.
(*se 'n va per la porta de la escala*)

ESCENA XI

CONSTANTI

Oh!... A mi aqueix home 'm fascina!...
Y es cert... sento aquí un ardor
diferent del que sentía...
y 'l cap me bull! Si, 'ls recorts
que ha despert de ma infantesa,

y mas creencias de noy,
y 'l carinyo de 'ls meus pares,
y l' amor que sento jo
tan intens per Genoveva,
causa de sa trista sort,
fent jo mateix ma desditxa,
han regirat lo meu cor
y 'l cervell á la vegada,
ab lo mes violent trastorn!
Oh!... si... aixó ha de ser, sens dupte,
la conciencia, que remou
tot lo meu ser, y que 'm deixa
en aquest estat febrós!
No, no, no pot se altra cosa
lo que sénto, perque aixó
de tots lo sers de la terra
sols l' home sentir'ho pot!
On!... si, si!... es Déu que m' envía,
invisible y misteriós,
un raig de sa llum divina,
una ráfaga de foch,
que resistir no es possible;
qu' encar que de pedra fos
lo meu cor, lo brusaría,
ó 'l faría trossos tot!
Oh!... no! Déu hi es! ó ha de ser'hi!...
sinó, sent l' home en lo món
lo ser mes perfet, sería
l' error de tots los errors!
y aixó tampoch es possible!
Donchs... ó jo perdo la rahó,
ó Déu.. es Déu!... y aquí 'l sento,
ab tot l' ardor del séu foch!

ESCENA XII

CONSTANTI y GENOVEVA

GENOVEVA Oh!... Constantí!...
CONSTANTI (*ab escitació creixént*) Genoveva!...
has vensut!. . ho has lograt tot!
GENOVEVA Oh! ¿es cert?...
CONSTANTI Será al fi ma vida
per la téva, y tot amor!
y es que ja penso com pensas,
sénto com sénts, vull com vols,
y créch com créus; perque ja ara
tinch fé en Déu!
GENOVEVA Oh! ¿ho dius de cor?
CONSTANTI Sí! (*estrenyéntli la ma*)
GENOVEVA Estás ardént!... la ma 't créma!
CONSTANTI Mes me crema 'l pit y 'l front!
GENOVEVA Oh, estás febrós!... tranquilísa't!
CONSTANTI No, si estich tranquil, per xó!
Aquéixa fébra... no es fébra;
es... lo mal estar que 'm don
lo pensar que tants disgustos
t' he causat!
GENOVEVA No!..
CONSTANTI Ja sé jo
qu' éts bona y que m' ho perdónas;
mos pares també eran bons,
y jo, com ells, també ho era,
y ho vull torná á ser, y ho som;
y es perque tu per mi prégas,
y ells també, del Cel ahont son,
y, ab lo séu perdó, m' envian
del séu carinyo 'ls recorts,

y, ab ells, la ma de Déu sento
regenerant lo meu cor!
Y lo que créus qu' es la fébra...
no es fébra! ¿Veus? té, es lo goig, (*riu*)
la pau del cor desitjada,
la felissitat de 'ls dos,
la fé, la ditxa, la vida,
la forsa ardént del amor!
A Déu!

GENOVEVA ¿Ahónt vas?

CONSTANTI Vull més ayre,
respirar bé, la opressió
m' ofega!

GENOVEVA Constantí!

CONSTANTI ¡Déixme
surti á fora, y estar sol,
per aixecá al Cel la vista,
y á Deu contemplar millor!

GENOVEVA Jo vinch!... (*en Climent apareix á la portalada y, antes de ser vist, s' amaga.*)

CONSTANTI No!... pénsa en mi sempre,
com sempre en tu pénso jo,
que al fi, creyent y no ateo,
benehirá 'l Cel nostre amor!
(*se en va be'ls cláustres; en Climent desapareix.*)

ESCENA XIII

GENOVEVA *y avial l'* ABAT

GENOVEVA Reyna del Cel! ¿Es locura
lo que té, ó satisfacció?
Senyor oncle!..

ABAT Ho he sentit,
filla méva, y ho sé tot.

Lo séu estat no t' alarmi;
mes no créu encara.

GENOVEVA ¿Cóm!

ABAT Creurá, cuan calmat estiga;
la fé ja ha entrat al séu cor.
Vina, per ell, á dar gracias
á la Verge de'ls dolors. (*tan que se 'n van*)

GENOVEVA Ah! un llum! (*se senya; se sent tocar á mal temps y comensa á tronar y á llampegar*).

Tocan á mal temps.

ABAT Si, fa estoña que vé 'l grop.

GENOVEVA Quin Cel tan negre que 's posa!

ABAT Tempesta del mes d' Agost.

(*en Climent, que haurá entrat un moment antes als cláustres, per la porta del fondo que 's véu en últim terme, desde radera d' un dels pilans, tira la punta del llansó d' en Ricart á n' en Constantí, al acte de passar aquet per devant de l' arcada y, llensant aquet un crit de dolor al sentirse ferít, ve á la escena, ab la punta clavada al pit, prop del cor, fugint en Climent per la mateixa porta del fondo y venint després per la portalada, segur de qne no ha sigut vist per ningú*).

ESCENA XIV

GENOVEVA, l' ABAT, CONSTANTÍ, *aviat* MELCIOR *y* CLIMENT, *despres* RICART

CONSTANTI (*dins de l arcada*) Ay!! Assessí!

GENOVEVA (*ab espant*) Oh! Aquet crit!..

ABAT (*id.*) ¿Qu' es aixó!

GENOVEVA (*veyentlo venir*) Constantí!

ABAT (*id.*) Ell!...

GENOVEVA Ferit!! (*horrorisada*)
ABAT Com!...
CONSTANTI (*deixantse caurer sentat al pedrís entre Genoveva y l' Abat*) Ah!! Genoveva!...
Pare Abat!
GENOVEVA Reyna del-cel!
ABAT Pro ¿que ha estat?
CONSTANTI (*disimulant la gravetat*) Re; una ferida.
No m' han mort; no será res!
GENOVEVA Constantí meu!
CONSTANTI Tranquilisa't!...
(*á l' Abat*) Vos també! (*arrancantse la punta y mostrantla ensangrentada y tapantse la ferida ab l' altra má y 'l mocador ben apretat.*) Teniu: ¿veyeu?
no ha entrat fonda, no. (*la deixa caurer*)
ABAT (*ap.*) Ah! La punta
del llansó!
GENOVEVA ¿En Ricar!..
CONSTANTI De cert,
no ho sé!.. ni l' he vist!
MELCIOR (*sortint*) Jo si!
Jo l' he vist! Ha estat aquet! (*per Climént que apareix per la portalada.*)
CLIMENT ¿Com!
ABAT ¿Ell!
CLIMENT ¿Jo!
MELCIOR Si! Heu dat la volta!
(*senyalant que ha passat la porta del fondo de 'ls cláustres y ve per la portaláda.*)
CLIMENT ¿Qué jo l' he ferit dihéu?
(*veyent la punta del llansó á terra*)
Jo no gasto semblants eynas!
En Ricart... ó vos!
MELCIOR Oh!...
RICART (*desde la porta de la iglesia*) Ment!
ABAT Miréulo! (*content que no l' haja estat*)

GENOVEVA Oh! (*id.*) No!...
(*á Constantí que s' alsa*)
MELCIOR L' heu tirada;
jo ho he vist, y no ho neguéu!
CLIMENT Mentiu ab tota la boca!
RICART Sou vos qui mentiu, pervers!
Jo era dalt del campanar
que tocaba pe 'l mal temps!...
y la punta me l' heu presa
del sarró!
CLIMENT ¿Jo!
RICART Si! Ha estat ell!
CLIMENT Així un llamp me caiga sobre,
si no es mentida!
TOTS Oh!!
(ab horror, Constantí ab ira)
ABAT Calleu!
blasfemo!
CLIMENT Si ab las campanas
feu vení 'l grop, ¿qué mes te!
ABAT Lo grop sou vos!
CLIMENT Bah! arregleuvos! (*s' en vá*)
CONSTANTI Assessí! *(seguintlo ab la vista)*
CLIMENT *(passa la portalada y al mateix temps un llamp li cau sobre, fent un gran tró y esberlant un tros de la brancalada y desgolfant la porta que cau ab estrépit.)* Ah!!
MELCIOR (*després de haber quedat tots esglayats, y senyalant á Climent mort*)
L' llamp l' ha estés!
RICART Qui al llamp crida, mort del llamp!
CONSTANTI ¿Es mort?... (*mirant esferehit*)
ABAT ¿Creyeu ara en Deu!
CONSTANTI *(deixa caure 'l cap sobre 'l pit, llensa los brassos y entra en l' agonia, dant un crit ofegat)* Ah!
GENOVEVA Constantí! (*espantada*)
ABAT Confesseu'ho.

GENOVEVA Senyor oncle! 'S mór!

ABAT Deu meu!
Doneume la má! (*li agafa una má y fen qu' ell li estrenyi per demostrar que creu, li diu*) Estrenyéumela,
ja que no podeu dir res
y aixó basta, per salvarvos.

GENOVEVA Constantí meu!

ABAT Deu etern!

GENOVEVA Mort! Ah! (*veyent al Abat que alsa al Cel la vista com demanant pietat y misericordia.*)

ABAT (*que sent la seva má una forta sacudida, per la última convulsió d' en Constantí, y convensut del seu desitj de salvarse*)
Deu ampari l' ánima!

RICART (*ap.*) Ja es al Infern!

ABAT Ja es al Cel!

FÍ DEL DRAMA

UN LLIBRE ABSOLUTAMENT IN-
DISPENSABLE ALS AFICIONATS

Catàleg d'Obres Teatrals Catalanes

4.000 títols entre drames, comèdies, sainets. diàlegs, monòlegs i sarsueles. Teatre d'infants i el més extens

REPERTORI SENSE DONE

A cada obra es detalla el nombre de personatges, homes i dones; si escrita en vers o prosa; si és còmica o dramàtica

Vegeu les seccions que conté el Catàleg

Obres en dos, tres o més actes, amb una o més dones.
Obres líriques en dos, tres o més actes, amb una o més do
Obres en un acte, amb una o més dones.
Obres líriques en un acte, amb una o més dones.
Obres en dos, tres o més actes, sense dones.
Obres líriques en dos, tres o més actes, sense dones.
Obres en un acte, sense dones.
Obres líriques en un acte, sense dones.
Monòlegs per a home.
Monòlegs per a dona.
Teatre d'infants en un o més actes.
Monòlegs per a nois.
Monòlegs per a noies.

Un volum d'unes 150 pàgines, 2 pesset

Els qui vulguin rebre'l per correu, hauran d'afegir 0'40 ptes. per al fr
queig certificat

Llibreria i Arxiu Teatral Mill

Carrer de Sant Pau, 21 BARCELON